

VÄRMLANDS ANOR

Nr 4 December 2021

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 38

Nanny Frykholm, född 1843 i Älvsbacka, dotter till kyrkoherde Magnus Frykholm i Millesvik och hans hustru Emma Sundin. Nanny gifte sig 1863 i Millesvik med lantbrukaren Gottlieb Teodor Piltz och utvandrade 1871 till USA med flera barn. Kvar i Sverige blev dottern Therese som kom att stanna hos morföräldrarna i Millesvik. Nanny avled 1888 i Woodland, Aroostook County, Maine.

Värmlandsanor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa. Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047 Upplaga 1700 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör

Carl-Johan Ivarsson, Finnögatan 4 B, 614 33 Söderköping
Tel 070-2253245, redaktor@varmlandsrotter.se

Layout

Kerstin Osterman, KEOZ, Skattkärr

Tryck

City Tryck i Karlstad AB

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsvetenskap i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress

c/o Lars-Göran Jansson, Ingalills väg 10, 656 38 Karlstad. Tel. 054-83 75 81 E-post: ordforande@varmlandsrotter.se

Organisationsnummer 87320-6897

Medlemsfrågor

Elisabeth Björkman: medlem@varmlandsrotter.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 170 kr för ordinarie medlem och 60 kr för familjemedlem till svenskt plusgiro 46 96 60-5.

Medlemmar i Norge betalar 220 norska kronor till norskt postgiro 7877 08 16652.

Hemsida och e-mail

www.varmlandsrotter.se

e-mail vsf@varmlandsrotter.se

Föreningens styrelse

Ordförande Lars-Göran Jansson, Ingalills väg 10, 656 38 Karlstad. Tel. 054-83 75 81

Vice ordförande Britt-Marie Johansson, Bokliden 41, 667 33 Forshaga Tel. 070-530 63 30

Sekreterare Gunnar Jonsson, Sveavägen 6 C, 661 41 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör Elisabeth Björkman, Önnerud 161, 655 91 Karlstad. Tel 073-64 76 03

Ledamöter

Eva Lejrin, Styrmansgatan 5 B, 652 28 Karlstad. Tel. 070-685 99 60

Sonja Skagerud Östlund, Cederroths väg 1, 663 33 Skoghäll. Tel. 054-51 73 34

Thomas Andersson, Gärdesgatan 17, 667 31 Forshaga tel. 070-237 83 54

Berith Hemmingberg, Smedsgatan 9 A, 684 30 Munkfors Tel. 076-914 01 97

Monika Becker, Svenshult 310, 663 91 Hammarö, tel 070-294 34 36

Lars Wahlmark, Krontorpsvägen 9 B, 681 60 Kristinehamn, tel 070-697 19 03

INNEHÅLL

- 3 Fanget av historien,
Bente Sabel
- 12 Erik Persson (Schack av Skylvalla), ståthållare på Bro,
Lars Erik Westlund
- 15 Ur andra medlemsblad
- 16 Bröllopsutställning i Södra Råda,
Anita Ericson
- 17 Straffad för stöld,
Arne Berg
- 11 Ordförande har ordet
- 20 En Johansson med rötter i Småland och Värmland,
Carl-Johan Ivarsson
- 20 Antavla nr 244
- 22 Släktforskningens dag
- 22 Lokala program
- 22 Antavla nr 245
- 24 Kallelse till Årsmötet

Redaktörens ruta

I stället för en vecka i Salt Lake City, som jag hoppades på, blev det tre kvällar framför datorn i Sverige för mig i början av november. Jag var nämligen en av de svenska handledarna vid Swedish American Genealogists årliga workshop för släktforskare.

Detta evenemang brukar samla en skara mycket hängivna forskare varje år, som samlas i delstaten Utahs huvudstad för att intensivt kunna ta del av allt det goda som erbjuds vid Family History Library.

I år blev det för andra året i rad ett webbevenemang via Zoom. Det blev flera tillfällen att hjälpa de amerikanska forskarna. Bland annat om skillnaden mellan Östra och Västra Tunhem, mantalslängder från Örtjärnshöjden och om tyda några riktigt besvärliga texter.

Allt som allt mycket trevligt och stimulerande, men vi hopas på en workshop på plats nästa år.

För övrigt vill vi som jobbar med tidningen önska Er alla läsare, en God Jul och Gott Nytt År!

Fanget av historien

av Bente Sabel

Slektsforskningen førte meg til Rudsheden, en fraflyttet liten skogsgrend i Övre Ullerud, øst for Klarälven mellom Munkfors og Ransäter. I dag har skogen igjen tatt over jorda der fattige nybyggere på 1800-tallet ryddet land. Her, langt til skogs, har mange familier levd sitt liv og bygget opp et samfunn gjennom flere generasjoner. Mitt møte med Rudsheden ble skjellsettende. Fra torpinventeringer, kirkebøker, booppteigninger, manntallslengder og ikke minst lokale historiefortellere, vokste det fram bilder av et samfunn med fargerike personligheter og dramatiske menneskeskjebner. Det som var navn og årstall i arkivene ble til levende mennesker. Gjennom husforhør, vigself-, fødsels- og begravelsesprotokoller kunne jeg følge dem gjennom livets sorger og gleder. Nå føler jeg at jeg kjenner dem personlig. De var fattige, men arbeidsomme og kreative, og jeg synes de fortjener å få sin historie skrevet. Kanskje noen av VärmlandsAnors lesere også sitter på kunnskap som kan bidra til boken om skogsboarna?

Jeg kom til *Rudsheden* første gang en vakker augustdag i 2015. Fulgt av lokale kjentfolk gikk veien på gjengrodde stier, gjennom tett skog og langs overgrodde hustufter. Og plutselig sto vi der, på en lysning i skogen. Der var *Sjöfalla*, den rødmalte lille *stugan* med hvite knuter, hvor min farfar vokste opp. Her var det som om tiden hadde stått stille. Ingen strøm, ingen moderne innretninger av noe slag. En gammel løe med rester av gamle jordbruksredskaper utenfor. Idyllisk, sier vi i dag. Men det var neppe idyll som preget livet her. På en kald vinterdag var det nok ikke lett å holde kulda ute. Her bodde flere generasjoner sammen i en liten *stuga*. Jorda var dårlig og jordstykkene små, så det var ikke lett å holde liv i en stor familie.

Dette var stedet min farfar, Erik Gustav Sabel, forlot som 20-åring en februar dag i 1888. Han vendte aldri tilbake. Da jeg kom til Rudshe-

I dag er det vanskelig å forestille seg at det har vært et yrende liv ved Vågsjöarna.

Sjöfalla i dag.

den var planen å skrive historien om min egen slekt, om Eriks forfedre og hans liv. Men jeg oppdaget fort at historien om Rudsheden var så mye mer. Etter hvert som jeg ble kjent med menneskene der, ble det klart at det var deres historie jeg skulle skrive. Der utgjør min familie bare en liten del.

Min familie kom til Rudsheden i 1863, fire år før min farfar ble født. Det var Erik Gustavs morfar, Erik Gabrielsson, som bygde *Sjöfalla*. Han kom hit med sin tredje kone, Kjerstin Larsdotter, og fem barn. Erik og Kjerstin kjøpte 57 647 *qvadrat alnar ägovidd*, ca 34 mål med dagens måleenhet, for 450 riksdaler, og 4 riksdaler i året i avgift.

Dette var en tid med stor befolkningsvekst og stor fattigdom, og mange skaffet seg et livsgrunnlag ved å kjøpe bruksrettighet til små jordstykker på mark som ikke tidligere ble sett på som dyrkbar og drivverdig. På 1860-tallet økte folketallet på Rudsheden fra 22 til 44. Det fortsatte å øke til langt inn på 1900-tallet, og på det meste bodde det et åttitalls mennesker her. Men historien starter lenge før dette.

Et kart fra 1717

Første gang vi finner stedet omtalt er på et kart fra 1717. Da var *åboen* Oluf Larsson fra Rud og hans kone Karin Mikkelsdotter eller Mikaelsson bosatt der. Han var

sannsynligvis en av flere sønner på gården Rud. Oluf var født i 1665 og Karin i 1673, og de giftet seg i 1693. De fikk syv barn, men bare fire vokste opp.

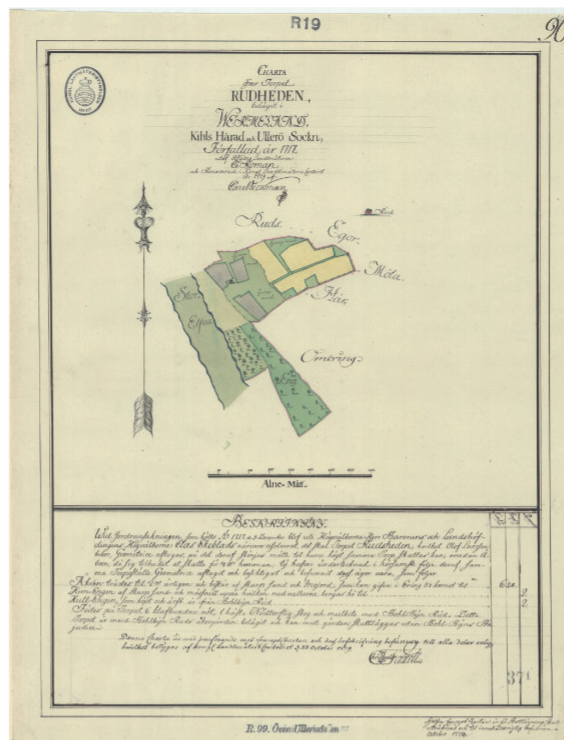
I 1725 ble Rudsheden skilt ut fra Rud som $\frac{1}{4}$ skattehemman, med Oluf Larsson som eier. Eiendommen besto den gang bare av et landområde nede ved Klarälven. Rudsheden var ikke av de mest attraktive eiendommene. Jorda var sandholdig, men god nok til at familien kunne drive gårdsdrift med åker og husdyrhold. Stedet der Oluf og Karin etablerte seg, er senere blitt kalt Där Nol på Rösshea. Oluf døde i august 1738 og Karin i 1743, og sønnen Christopher Olufsson og kona Ingrid overtok eiendommen.

I 1753 sikret Christopher seg en andel av de store skogsområdene øst for Klarälven, ved de tre sammenhengende sjøene som kalles *Vågsjöarna*. Da var det et stort skogskifte der skog som tidligere hadde tilhørt Rud gård, ble fordelt mellom flere *hemmansägare*, eiere av mindre gårder og landområder. Selv om jorda var dårlig, sammenlignet med hva de store gårdene på flatlandet rådde over, ble skogen regnet som drivverdig. Og det var nok ingen som den gang hadde forestilt seg at det hundre år senere skulle foregå en storstilt nybygging i disse karrige og uveisomme områdene. Rudsheden er også etter utvidelsen oppgitt å være $\frac{1}{4}$ skattehemman.

Christopher Olofsson (Olsson) var en av *nämndemännen* da den nye Övre Ullerud kirke ble reist i 1725-1727, på stedet der den gamle middelalderkirken fra 1300-tallet lå. De gamle kirkeklokkene ble gjenbrukt, men i 1756 fikk menigheten laget en ny *storklocka*. Nämndmannen Christopher Olsson fra Rudsheden er en av dem som fikk sitt navn inngravert på den store kirkeklokken som fremdeles klinger utover Ullerudbygden.

Nye eiere

Christopher døde i 1772, 75 år gammel, og i 1780 ble eiendommen

Første kart over Rudsheden fra 1717. (Fra Lanmäteriets historiska kartor)

delt mellom sønnene Pehr og Jonas Christophersson, som da hadde hvert sitt sted ved siden av hverandre Där Nol. Pehr overtok to tredjedeler av eiendommen, $\frac{1}{6}$ skattehem, Jonas en tredjedel, $\frac{1}{12}$ skattehem. Pehr og Jonas giftet seg med hver sin søster fra Prästbol, Karin og Elin Jonasdatter. Jonas og Elin overtok jentenes barndomshjem og flyttet til Prästbol, mens Pehr ble boende med kona Karin og barna Lars, Barbro og Jonas.

Etter at Jonas Christophersson døde i 1791, ble hans andel på Rudsheden solgt på auksjon. I *bouppteckningen* er eiendommen verdsatt til 800 riksdaler.

En Olof Nilsson kjøpte stedet, og flyttet inn med kona Catharina Eriksdatter og en liten datter, Maria. Men familien ble ikke lenge. Allerede i 1793 solgte de til Hindrik Andersson og Brita Larsdatter som flyttet inn med tre barn; Maria, Cajsa og Anders. Hindrik var ansatt på Ransäter Bruk, så familien var nok bedre stilt enn mange andre, siden de hadde inntekt i tillegg til det gården kunne gi dem. Hindrik og Brita rakk å få tre barn til, Lars, Jonas og Brita, før den store katastrofen rammet familien.

Den 15. juli 1799 omkommer Hindrik i en ulykke på Ransäter Bruk, 42 år gammel. Ifølge Prestens oppsummering over dødsfall dette året framgår det at han ble *vriden till döds i et qvarnshiul*. Brita ble enke. Minstebarnet Brita var bare to måneder gammel. De andre var fire, seks, ti, fjorten og atten år.

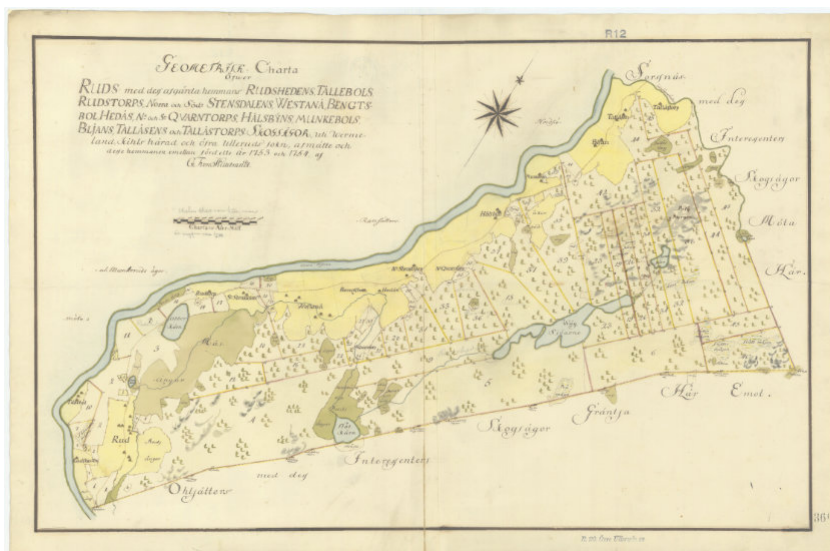
Hindriks arbeidsgiver, brukspatron Bengt Gustav Geijer, kjøpte eiendommen da Hindrik døde. Brita og de fire yngste barna ble boende som *inhyste*. Den knapt 15 år gamle Maria fikk tjeneste som piga i Tollesbol. Eldstemann Anders giftet seg med den 22 år eldre Ingrid Persdatter fra Rud, og flyttet dit.

Brukseierne på Ransäter

Vi vet ikke hva Geijer betalte for eierparten på Rudsheden og hvordan økonomien ble for Hindrik Anderssons etterlatte. Men familien ble boende der til Brita døde i 1809. Da tok storebror Anders seg av de yngste søsknene.

Vi kjenner heller ikke Geijers motiv for å kjøpe eiendommen. Det kan ha vært for å hjelpe den etterlatte familien, men det kan også hende at han overtok eiendommen som betaling av gjeld. Det var ikke uvanlig at arbeidsfolk pådro seg gjeld til brukseieren på grunn av forskudd på lønn, lån eller annen «hjelp» fra arbeidsgiver. Det finnes ingen *bouppteckning* etter Hindrik, derfor vet vi ikke om han hadde gjeld, eller hvordan familiens økonomiske stilling var. Uansett var skogen det mest verdifulle for brukspatronen. De store brukene kjøpte opp mange mindre skogseiendommer på den tiden, for å skaffe trevirke til brensel for jern- og stålproduksjon. Jordbrukslandet var av mindre interesse for eieren av den store Geijergården på Ransäter.

Bengt Gustav Geijer var for øvrig far til den berømte dikter, komponist, forfatter og historieprofessor Erik Gustav Geijer. Han ble født i 1773 og vokste opp på Geijersgår-

I 1753 ble skogen delt mellom flere hemegare. (Fra Lantmäteriets historiska kartor)

den, og har kanskje vært lekekamerat med ungene på Rudsheden.

Han var ikke den eneste berømtheten som har lekt i skogene på Rudsheden. Da Bengt Gustav Geijer døde, kjøpte Barthold Dahlgren Geijergården – og dermed også Rudsheden – og overtok som brukspatron på Ransäter. Hans sønn Fredrik August, født i 1816, skulle også gå over i historien som en av Ransäters store sønner. *Fredrek på Ransätt*, som han kalte seg, ble en folkekjær forfatter av både skuespill og visetekster. Hans skuespill *Värmlänningarna* framføres fremdeles hver sommer i Ransäter, og visetekster som *Jänta och jag*, er kjent også for sangglade nordmenn.

Nye generasjoner

Barthold Dahlgren beholdt sin eierandel på Rudsheden. I perioder har det bodd inhyste der, men i manntallet kan vi lese at det var Dahlgren selv som var brukare.

I følge husforhørene var det i lange perioder bare én familie som var bosatt på Rudsheden, etterkommerne av den første eieren, Oluf Larsson.

Jonas og Pehr Christophersson var barnebarn av Oluf Larsson, og mens Jonas' andel av Rudsheden ble solgt ut av familien i 1791, ble Pehrs etterkommere boende i ennå mange år. Pehr og Karin hadde barna Lars, Barbro og Jonas. Lars giftet seg med Kjerstin Olsdotter

fra Rud og flyttet dit, Barbro giftet seg med Arvid Jonsson fra Tallåsen, og de overtok torpet etter hans familie. Både Lars og Barbros etterkommere ble boende i flere generasjoner på henholdsvis Rud og Tallåsen. Pehr og Karin ble på Rudsheden til sin død. Karin døde i april 1796, 83 år gammel, av *ålderdomsbräcklighet*. Pehr ble 76 år gammel og døde av *håll och styng*, lungebetennelse, i juli 1800. Det ble yngstesønnen Jonas som overtok Rudsheden. Han giftet seg med Brita Persdotter.

Jonas Pehrsson var Oluf Larssons sønnesønns sønn, oldebarn, som vi sier på norsk. Jonas og Brita fikk bare ett barn, Pehr, født i 1783, oppkalt etter farfar. Gjenbruken av navn i denne familien gjør det ikke lett for en arkivsøker å holde tungen rett i munnen og plassere rett Pehr og Jonas i rett tidsepoke.

Pehr giftet seg våren 1803 med sin kusine Catharina Larsdotter fra Rud, datter av farens eldste bror. Giftmål mellom søskenbarn var forbudt ved lov, men i vigselprotokollen leser vi at de blir *vigda med kungliga majestetens tilstånd*. Pehr og Catharina fikk tre døtre som vokste opp; Kajsa i 1810, Brita i 1818 og Maria i 1821. De fikk også to sønner, som begge fikk navnet Jonas etter farfar. Den første ble født i 1805 og døde fem år gammel av *rödsot*. Den andre ble født i 1813. Han døde av *bröstsjuka*, og ble bare tre år gammel.

I husforhøret fra 1815 står det at Pehr er sjuklig. Han har *lungsot*, tuberkulose. Moren, Brita dør i september 1814 av *bröstfeber*. Pehr dør i februar 1822 av *fallandesot*, epilepsi, bare 38 år gammel. Faren Jonas lever fremdeles, men er syk og sengeliggende, framgår det av bouppteckningen. Olof Larsson fra Tollebol, blir oppnevnt som de gjenlevende barnas formynder.

Catharina ble altså enke med ansvaret for tre barn og en syk svigerfar. Kanskje ikke så rart at hun året etter gifter seg med den ti år yngre Håkan Christoffersson. Håkan hadde vært dreng hos familien i flere år.

Jonas døde ett drøyt år etter sønnen, i mars 1823. Som dødsårsak står *matthet*. Han hadde vært syk og sengeliggende lenge. I følge *bouppteckningen* etter Jonas er eiendommen verdsatt til 400 riksdaler, og er tidligere gitt til *dåvarande enka* Catharina Larsdotter.

Nye tider

Catharina Larsdotter og Håkan Christoffersson får datteren Anna i februar i 1824. De blir boende på Rudsheden med døtrene fra Catharinas første ekteskap; Kajsa, Brita og Maria. Det ser ut til at familien har hatt både drenger og piger i denne perioden, så økonomien kan ikke ha vært så dårlig. Men det skulle endre seg.

Brukspatron Dahlgren drev i likhet med Geijer Rudsheden selv de første årene etter at han overtok, men i 1824 flyttet hans første *torpare*, Jonas Nilsson, inn med familie; kona Stina Svendsdotter og fire barn. Jonas døde i 1826, av *håll och styng*, og den 30 år gamle Eric Larsson fra Ransäter overtok som torpare. I husforhøret beskrives enken og barna etter Jonas Nilsson som utfattige. Men ut måtte de da den nye torparen overtok.

Ved inngangen til 1830-tallet bor Catharina Larsdotter med sine døtre og nye ektemann på eiendommen som hun og døtrene overtok da hennes tidligere svigerfar (og onkel) døde. Tomtegrensene og ei-

erpartene er fremdeles de samme som de ble i storskiftet i 1780, da Pehr og Jonas Christophersson delte eiendommen mellom seg. Pehr Christopherssons del er altså fremdeles eid av etterkommerne av den første eieren, Oluf Larsson. Carl Larsson fra Wästera Olsätertorp har overtatt som formynder for de tre barna.

Den eldste, Kaisa Pehrsson, tippippoldebarnet til første eier, giftet seg med Olof Jonsson fra Brattfors i 1831, og fra 1833 er han manntallsført som eier av 1/18 skatthemman på Rudsheden, mens formynderen Carl Larsson forvalter 1/9 på vegne av de to døtrene som fremdeles er umyndige, Brita og Maria. Hele storfamilien bor nå sannsynligvis på det som opprinnelig var Pehr Christopherssons gård Där Nol.

Økonomien skranter og eiendommen splittes opp

I løpet av 1830-årene skjer det endringer både i eierforhold og bo-setting. Det ser ut til at familien sliter tungt økonomisk, og har vært nødt til å selge unna land. Fra 1835 er Håkan Christoffersson registrert som nybyggare på Rudsheden. Han kjøpte torprettigheter for 50 år til 200 riksdaler i 1833. Vi vet ikke hvor eller av hvem.

Catharina og Pehrs datter Brita gifter seg bare 17 år gammel i 1835 med den tre år eldre Olof Olsson fra Bergsby (senere Olsson Smed). Han flytter inn hos storfamilien. Siden de giftet seg så unge, skulle vi tro at det var barn i vente, men de fikk datteren Maja Cajsa først tre år senere, i august 1838. Det er heller ikke registrert at de fikk eller mistet noen barn før den tid.

I 1837 flytter Kaisa og Olof med familie til Nordmark, øst i Värmland, der de blir boende resten av livet. En Olof Olsson fra Rud overtar deres eiendom. Han må ikke forveksles med den Olof Olsson som giftet seg med Kaisas søster Brita. Kaisa og Olof har neppe tjent godt på eiendomssalget sitt. De lever i enkle kår i Nordmark og ender livet som utfattige der.

Gamla stugan Där Nol, der Oluf Larsson og familien etablerte seg. (Foto: Övre Ullerud Hembygdsförening 1987.)

Helmer Andersson, Nils Karlsson og Karl Ljungmark fra Övre Ulleruds Hembygdsförening på torpinventering i 1987.

I 1838 ble Catharina Larsdotter enke igjen, Håkan døde av *bröstsjuka*. Boet ble gjort opp med et overskudd på 22 riksdaler. Største kreditor var brukspatron Daniel Lalin på herregården Berget, som drev *Mellanhammaren* i Ransäter. Gjelden til Lalin var på 144 riksdaler. Hva gjelden stammer fra vet vi ikke. Det er nærliggende å tro at det hadde med kjøpet av torpet å gjøre, men ettersom Lalin aldri har eid noe på Rudsheden er det lite trolig. Kanskje har Håkan arbeidet på *Mellanhammaren*. Arbeidsfolk ble ofte sittende i gjeld til sin arbeidsgiver. De fikk som regel lønna i naturalia, og det var vanlig å ta ut forskudd hvis det knep. På denne måten var det mange som kom i et avhengighetsforhold til arbeidsgiveren og endte i dyp nød.

Samme år som Håkan dør blir eierandelen til de to jentene som fremdeles er umyndige, splittet opp i fire deler. Lars Larsson

fra Västra Olsätertorp og Magnus Håkansson fra Smedserud kjøper hver sin del. Den opprinnelige eierfamilien sitter altså nå igjen med 1/18 skatthem på Rudsheden. Ingen av de nye eierne bor på Rudsheden, og driver nok først og fremst skogen.

Etter Håkans død bor enken Catharina Larsdotter som inhyt, innlosjert. Hun er ubemidlet ifølge husforhøret. I 1840 gifter den 19 år gamle Maria seg med Håkan Persson fra Förby, og Håkan blir eier av 1/18 skatthem på Rudsheden.

Anna Håkansdotter, datteren fra ekteskapet mellom Catharina og Håkan hadde ingen arverett. Hun fikk tjeneste som piga på Nordsjö og flyttet dit som 17-åring i 1841. Vi vet ikke hvordan det gikk med henne videre i livet.

På flyttefot

I 1841 blir Britas mann Olof Olsson soldat på Smedserud, og fami-

lien flytter dit. Han tok etternavnet Smed.

I 1846 overtar Marias mann, Håkan Persson, torpet etter foreldrene på Förby, og familien flytter dit. Marias mor, Catharina, blir med på flyttelasset. Olof Olsson Smed overtar som eier, men han og Brita og barna blir boende på Smedserud så lenge han er soldat.

Catharina blir boende hos datteren og familien på Förby til hun i 1853 flytter til Hellekil som *rotehjon*, etter *sockenbud*, leser vi i husforhøret. Catharina endte sine dager i den usleste fattigdom, forsørget av sognet. Hun døde av *colik* i januar 1860, nær 78 år gammel.

Olof Olsson Smed beholder sin eierpart på Rudsheden, 1/18 skatt hem, selv om familien blir boende på Smedserud. Olof og Brita får åtte barn, seks av dem vokser opp.

Ved det store *laga skiftet* i 1848, der jord ble omfordelt og kartet tegnet på nytt, var det fem eiere på Rudsheden; brukspatron Dahlgren, 1/12 skatthem, soldaten Olof Olsson Smed på Smedserud, 1/18 skatt hemman, Lars Larsson fra Västra Olsätertorp, 1/36 skatthemman, Magnus Håkansson fra Smedserud, 1/36 skatthemman og Lars Håkansson fra Smedserudtorp, 1/18 skatt hemman. Lars Håkansson kjøpte Olof Olsson fra Ruds andel året før. Han hadde tidligere vært brukare for Magnus Håkansson. Lars Håkansson og kona Lena Larsdotter

var de eneste av eierne som bodde på Rudsheden i 1848. Etter at grensene ble trukket på nytt, bodde de på Åmenhea på stedet som i dag heter *Kjellbergstället*, etter en senere eier. Om det var der de bodde også i de åtte årene de var brukare for Magnus Håkansson, vet vi ikke. Brukare for brukspatron Dahlgren i 1848 het Magnus Olsson, og han og familien bodde Där Nol.

Barthold Dahlgren døde i 1848 og sønnen Maurits overtok. Ved hans død i 1855 overtok hans sønn Edvard. Han forlot imidlertid Geijergården og flyttet til Ransberg. Eiendommene, også Rudsheden, ble solgt til Ransäter bolag i 1868.

En trist slutt

Olof Smed var soldat i 20 år. I 1861 flyttet han og Brita og de fem barna som fremdeles var hjemmeboende, til Rudsheden. Da bosatte de seg på det som senere har fått navnet *Hildavallen*, hvor travbanen *Hildavallen* i dag ligger. På ett eller annet tidspunkt solgte han halve eiendommen til soldatkollega Lars Andersson Tollman fra Tollebol. Han bosatte seg på det som senere er blitt kalt *Wallinstället* da han ble pensjonist. Han omtales som *gratialist* i husforhøret.

Da Olof Smed døde i mai 1866, 51 år gammel, etterlot han seg større gjeld enn verdier. Boet var verdsett til 1 242,48 riksdaler, mens gjelden var på hele 1 688,25 riksdaler. Han skyldte brukspatron Engholm på Nordsjö 915 riksdaler. En

gjeld enken Brita ikke maktet å innfri. I 1870 ble Britas eiendom solgt for 918 riksdaler til nettopp Engholm. Og dermed har den opprinnelige eierfamilien av Rudsheden ikke noe land igjen.

Britas siste leveår ble tunge. Hun ble boende på Rudsheden som *inhyst* til sin død. Barna flyttet hjemmefra. Sønnen Olof, oppkalt etter sin far, flyttet til Dalarna, og døde der som 24 åring i 1871. To sønner utvandret til Amerika. En datter endte som fattighjon i Tollebol. Vi vet ikke akkurat hvor Brita bodde, men vi vet at hun levde sine siste år som en lite ansett person. *Utan medel, illa känd, ogudaktig, supig* er prestens nådeløse kommentar i husforhørene.

Brita døde den 25 mai 1883, dødsårsak er ikke oppgitt, og hun ble ikke begravd før den 15. juni. Det er ganske spesielt i en tid hvor gravferden gjerne var bare et par dager etter dødsfallet. Jeg vet ikke hvorfor. Det ser ikke ut til å være foretatt noen *bouppteckning* etter henne. Hun etterlot seg sannsynligvis ikke stort.

Den triste slutten på historien om den første eierfamilien på Rudsheden gjenspeiler på sett og vis utviklingen på den svenske landsbygden på 1800-tallet. I 1750, da Britas tippoldefar var en vel ansett nämdemann i sognet, var over halvparten av befolkningen på landsbygden selveiere. På 1860-tallet var det under 20 prosent. En stor del av befolkningen var eiendomsløse fattigfolk på jakt etter arbeid og et sted å bo. Det var bakgrunnen for framveksten av små skogssamfunn som Rudsheden. Men det er en annen historie.

Kilder

Övre Ulleruds hembygdsförening: Rudshedens och Tollebols hemman i Övre Ulleruds socken. Torp och gårdsinventering åren 1981 – 1988.

Tord Ljungström: En bok om Övre Ullerud.

Nils Helger: Ransäter och Munkfors. Sockenbeskrivning i historisk framställning.

Ingvar Andersson: Uddeholms

Forts på nästa sida

Ransäters store sønner Erik Gustav Geijer og Fredrik August Dahlgren har nok lekt i skogene rundt Vågsjöarna. Deres fedre har eid deler av Rudsheden i flere tiår. (Bildet av Geijer fra Wikipedia, malt av Karl Vilhelm Nordgren, Dahlgren malt av Uno Troili)

Furiren Erik Olofsson Löven i Lövåsen, Sunne

av Marcus Boman

Erik Olofsson föddes någon gång under 1650- eller 1660-talet. Han borde ha varit minst 15 år när han blev lejd som soldat år 1684. Sista gången han förekommer i mantalslängderna är 1717 så han kan därmed ha varit 63 år gammal detta år. En grov uppskattning blir därför att Erik föddes vid någon tidpunkt under åren 1654–1669. Mest sannolikt är väl att Erik var född i början av denna period. Enligt mantalslängderna fanns i Lövåsen, Sunne följande personer under 1650-talet: Anders med hustru 1650–1652; NN med hustru 1654; Pål med hustru 1655; Pål med hustru och son 1656; Pål med hustru, son, sonhustru och en inhyst person 1657; Olof Pålsson med egen familj från och med 1658. Lövåsen nämns inte i mantalslängden för år 1653. Det är således möjligt att Pål med sin familj flyttade in till Lövåsen omkring 1653–1654. Det är således också möjligt att sonen Olof Pålsson gifte sig runt 1656–1657. Kanhända var alla Olofs barn födda 1656 eller senare. Enligt de redan nämnda rullorna från år 1684 var den lejde soldaten Erik Olofsson Lövman född i Sunne. Även om det inte uttryckligen står i någon källa att

han föddes i just Lövåsen så känns detta antagande som rimligt.

Vid Älvdals kompani

Sunnefödde Erik Olofsson Lövman blev, som ovan nämnt, lejd som soldat år 1684. Den som lejde Erik var Jon Jönsson i Osebol, Norra Ny. Erik mönstrade, tillsammans med andra nyskrivna knektar under kaptenen Kasper Kristoffer von Gersdorff, i Karlstad den 5 september 1684. Kasper Kristoffer von Gersdorffs kompani kom senare att gå under namnet Älvdals kompani. När kompaniet samlades i Kristinehamn den 16 januari 1689 så hette den ordinarie soldaten i Osebol Erik Olofsson Osman. Erik fick alltså ett nytt soldatnamn som icke-lejd. Nytt även denna gång var ett specifikt regementsnummer för varje korpral och gemen man. Osebol blev tilldelat nummer 745. Senare tillkom även ett specifikt kompaninummer för varje korpral och soldat. Osebol fick då nummer 58. Erik Olofsson Osman var soldat i Osebol fram till och med augusti (eventuellt 18 september) 1699 då han avancerade till korpral. Som korpral fick han namnet Lidfält och ett boställe i Övre Lid, Norra

Råda (nuvarande Sunnemo; regementsnummer 746, kompaninummer 59). Men enligt mantalslängderna var han under hela korpraltiden skriven på annat ställe. Under åren 1701–1708 var han mantalskriven i Södra Branäs, Dalby. Var han blev mantalskriven år 1700 är oklart. Den 25 augusti 1708 avancerade Erik till rustmästare. Som rustmästare fick han ta del av avkastningen från hemmanet Ljusnäs, Norra Ny, men det var i Lövåsen, Sunne han och familjen bodde, i alla fall enligt mantalslängderna från och med år 1709. Den 7 oktober 1710 avancerade Erik till furir (förridare). Som furir fick han eventuellt ta del av räntan från Orretorp, Nedre Ullerud och Mellan Skoga, Ekshärad, men detta är osäkert. Någon gång omkring år 1712 började han kalla sig Löven (Löfven, Löwen). I generalmönsterrullan för år 1713 och Älvdals kompani framgår det att furir Erik Olofsson Löven beklagade sig vara sjuklig och han begärde därför avsked vilket han också fick den 19 oktober 1713.

Hemvist

Erik var skriven på följande platser enligt mantalslängderna: Ose-

Forts från föregående sida

historia till 1914.

Lennart Lennartsson: Nedtegnede historier.

Lars-Arne Norborg: Sveriges historia under 1800 och 1900-talet.

Magnus Västerbro: Svälten.

Övre Ulleruds kyrkoarkiv.

Ransäters kyrkoarkiv.

Manntallslängder för Övre Ullerud, 1717-1848.

Lantmäteriets historiska kartor.

Samtaler med og informasjon fra Helmer Andersson, Deje.

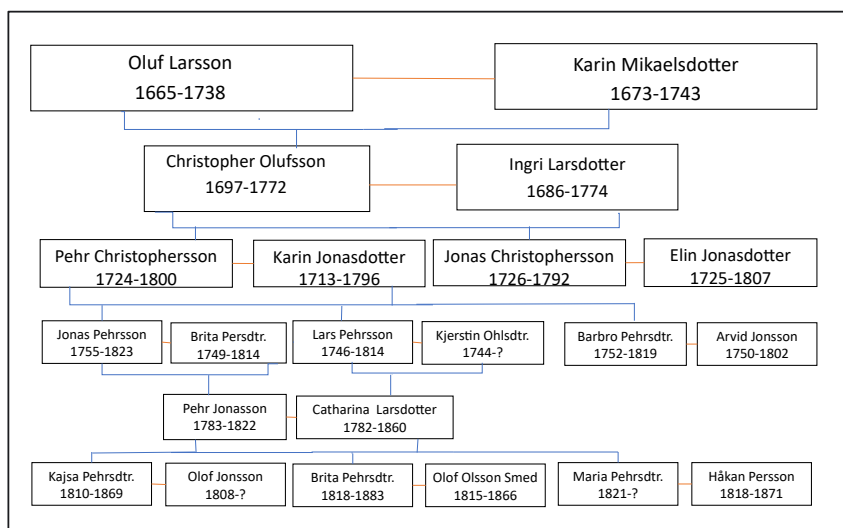
Gunnel Lunde, Ransäter.

Frank Lunde, Ransäter.

Tore Lennartsson, Ransäter.

Lennart Lennartsson, Ransäter.

Lars-Åke Carlsson, Holsby.

Rudshedens slektstre.

bol, Norra Ny 1694–1699 (soldat, endast hustrun har en markering); Södra Branäs, Dalby 1701-1708 (korpral, endast hustrun har en markering); Lövåsen, Sunne 1709-1710 (rustmästare, endast hustrun har en markering), 1711-1713 (furir, endast hustrun har en markering, namnet Löven från och med 1712), 1714 (både Erik och hustrun har markeringar), 1715-1717 (utan hustru men med sonen Olof Eriksson och dennes hustru). Det kan vara så att hustrun var 63 år gammal år 1714. Om så var fallet borde hon ha varit född cirka 1651, men detta måste betraktas som en osäker uppgift. Tyvärr kan Erik ej återfinnas i mantalslängderna för år 1700. Det kan vara så att han var skriven i Övre Lid, Norra Råda (nuvarande Sunnemo) för en korpral Olof Olofsson (endast hustrun har en markering) finns med bland de som listades under hemmanet detta år. Kanske skrev mantalsskrivaren fel förnamn. Det är högst troligt att han bodde i Lövåsen, Sunne fram till och med att han blev lejd som soldat i Osebol, Norra Ny. Helt klart är det att han bodde i Lövåsen under senare delen av sin militära karriär fram till och med sin bortgång.

Död i Lövåsen, Sunne

Erik dog enligt Sunne husförhörslängder i Lövåsen cirka 1727/1728. Sista nattvarvsdatumet som anges är den 19 november 1727. Änkan, sonen Olof och hans hustru Marit fick nattvarden igen den 24 mars 1728 men så var inte fallet för Erik. Med andra ord borde han ha dött någon gång under senhösten 1727, vintern 1727/1728 eller under förvåren 1728.

Utomäktenskapliga förbindelser

Enligt Fryksdals härads dombok från den 31 augusti-3 september 1685 så dömdes Erik Olofsson i Lövåsen för att ha mökränkt konan Annika Nilsson också i Lövåsen. Ett Lövåsen finns i Sunne och ett annat i Lysvik men det är helt klart Lövåsen i Sunne som avses då domboken antecknar det som frälse. Nu var inte Lövåsen ett

frälsehemman utan ett skattehemman men enligt verifikationer från år 1685 så gick räntan från Lövåsen i Sunne till avlidna adelsmannen Jonas Gyllenspetz arvingar. Räntan från Lövåsen i Lysvik gick samma år i stället till infanteriregementet (Närke-Värmlands regemente). Det är okänt om Erik och Annika fick barn tillsammans. I Älvdals härads domböcker från den 7–9 oktober 1689 och den 18-20 februari 1690 så dyker ett liknande fall upp. Knekten Erik Olofsson i Osebol (Norra Ny) dömdes då denna gång för att ha belägrat dalkullan och konan Kerstin Persdotter i Sälje, Ekshärad, senare i Osebol. Erik dömdes också att betala barnföda till Kerstin. En Karin föddes utanför äktenskapet den 22 november och döptes den 30 november 1689 i Äppelbo, Dalarna. Tyvärr framgår inte vem som var Karins mor men fadern var enligt födelse-/dopboken i fråga i alla fall Erik Olofsson ifrån Lövåsen, Sunne. Ett eller flera dopvittnen var ifrån Rågsveden, Äppelbo. Det är mycket sannolikt att modern var ovan nämnda Kerstin Persdotter. Vad som senare hände med Karin och hennes mor är inte klarlagt. I Älvdals härads dombok från den 16–18 september 1690 och den 23-26 september 1691 anklagades konan Marit Olofsdotter i Stöllet (Norra Ny) och soldaten Erik Olofsson i Osebol för att ha haft olovligt umgänge med varandra. Det framgår också i samma domboksmål att de ämnade gifta sig med varandra.

Hustrun Marit Olofsdotter

Det är inte känt var och när Marit föddes eller vilka som var hennes föräldrar. Men hon bör väl liksom Erik ha varit född på 1650- eller 1660-talet. Marit är sannolikt identisk med den Marit som i mantalslängden för år 1690 var piga hos änkan Maria (änka efter kyrkoherden Ericus Nicolai Högvallidius) i Södra Stöllet, Norra Ny. (Övriga i hushållet 1690 var Marias dotter Sara [Eriksdotter] och drängen Jöns). Det är dessvärre heller inte känt var och när Erik och Marit blev vigda men det måste ha skett före den 7 september

1692 då deras andra gemensamma barn föddes inom äktenskapet i Norra Ny. Marit dog enligt Sunne husförhörslängder i Lövåsen omkring 1729/1730. Sista nattvarvsdatumet som anges är den 16 november 1729. Övriga i hushållet fick nattvarden igen den 1 mars 1730 men inte Marit, så hon dog med största sannolikhet någon gång däremellan.

Dottern Karin Eriksdotter

Eriks dotter Karin föddes utanför äktenskapet den 22 november 1689 och blev döpt den 30 november samma år i Äppelbo, Dalarna. Modern var med största sannolikhet dalkullan Kerstin Persdotter. Dopvittnen blev Tomas Israelsson, Mats Eriksson, Marit Larsdotter och Karin Eriksdotter i Rågsveden. (Oklart är om alla vittnen eller bara vittnet Karin varifrån Rågsveden). Exakt var Karin var född är inte känt men troligt är väl att hon var född i Äppelbo och kanske då just i Rågsveden.

Dottern Ingeborg Eriksdotter

Eriks och Marits dotter Ingeborg föddes utanför äktenskapet den 25 december 1690 och döptes den 28 januari 1691 i Norra Ny. Exakt var Ingeborg var född är inte känt men mest troligt är väl att hon var född i Osebol. Som dopfaddrar anges: Erik Persson, Per Persson, hustrun Karin Persdotter, pigan Karin Persdotter och ytterligare en piga Karin Persdotter, alla ifrån Elindebol, Norra Ny. Ingeborg dog i alla fall i Osebol och begravdes den 8 februari 1691 i Norra Ny. Åldersangivelsen 3 veckor gammal, måste vara underdriven. Varför det hann att gå så lång tid mellan födseln och dopet och varför alla dopvittnen var från Elindebol kan man bara spekulera i.

Sonen Olof Eriksson

Eriks och Marits son Olof föddes den 7 september 1692 i Osebol, Norra Ny och blev döpt den 9 september samma år i Norra Ny. I fadderkretsen: Per Halvardsson, Halvard Olofsson, Jöns Jönsson, hustrun Kerstin Larsdotter och

hustrun Gertrud Olofsdotter, alla i Osebol. Olof dog den 12 mars 1772 i Lövåsen, Sunne av ålderdomsbräcklighet och begravdes den 22 samma månad och år i Sunne. Åldersuppgiften, 80 år gammal, är nästintill korrekt. Födelseårsangivelsen i sista husförhörslängden han förekommer i, 1686, måste vara fel.

Sonen Mats Eriksson

Eriks och Marits son Mats föddes den 8 februari 1696 i Osebol, Norra Ny och döptes den 16 februari samma år i Norra Ny. Dopvittnen: Halvard Olofsson, drängen Nils Persson, drängen Erik Persson, hustru Kerstin Olofsdotter, pigan Marit Sigfridsdotter, pigan Kerstin Olofsdotter, alla i Osebol, samt hustrun Sara Eriksdotter i (Södra) Stället, Norra Ny. Mats dog den 1 juni 1779 i Ransby, Lysvik i ros (sjukdom) och begravdes den 6 samma månad och år i Lysvik. Åldersangivelsen, 83 år gammal, är korrekt. Födelseårsuppgiften i sista husförhörslängden han finns med i, 1694, är inte riktig.

Sonen Gustav Eriksson

Det är inte känt var och när Eriks och Marits son Gustav föddes eller döptes. Han kan inte återfinnas i födelse- och dopböckerna för Norra Ny. Tyvärr finns där en lucka

1700-augusti 1702. Han kan heller inte återfinnas i födelse- och dopböckerna för Dalby. Sorgligt nog finns även där en lucka mars 1704-april 1706. Norra Råda, Sunnemo och Sunne saknas helt och hållet födelse- och dopböcker för åren omkring år 1700. Gustav dog den 22 februari 1782 i Gjutaregården, Sunne i ros(sjukdom) och begravdes den 24 samma månad och år i Sunne. Åldersuppgiften, 82 år gammal, kan vara korrekt. Födelseårsangivelsen i sista husförhörslängden han finns med i, 1699, kan givetvis även den stämma.

Sonen Henrik Eriksson

Ej heller Eriks och Marits son Henriks födelse- och dopuppgifter kan återfinnas i kyrkoböckerna. Henrik kan ha varit född i Södra Branäs, Dalby men inte nödvändigtvis. Henrik dog i alla fall den 5 maj 1791 i Lövåsen, Sunne i kräfta och begravdes den 8 samma månad och år i Sunne. Åldersuppgiften, 87 år gammal, i dödboken och födelseårsangivelsen i sista husförhörslängden han förekommer i, 1704, kan självfallet stämma.

Sonen Petter Eriksson

Inte heller Eriks och Marits son Petters födelse- och dopuppgifter kan hittas i kyrkoböckerna. Kan

han ha varit född i Södra Branäs, Dalby eller i Lövåsen, Sunne? Tyvärr finns det alltför många luckor i både Dalby och Sunne födelse- och dopböcker under de mest intressanta tiderna. Petter dog hur som helst den 12 februari 1780 i Bosebyn, Sunne av slag och begravdes den 20 samma månad och år i Sunne. Åldersinformation, 70 år, kan vara sann. Födelseårsuppgiften i sista husförhörslängden han finns med i, 1709, kan säkert stämma.

Ägor

Enligt domböckerna hade Erik 1/6 (2/4 av 1/3) i Lövåsen i arv. Senare köpte han hälften av sin bror Pål Olofssons (bosatt i Östanbjörke, Sunne) brorslott, 1/12 (1/4 av 1/3), för 18 riksdaler. Erik uppbjöd jorden (totalt 1/4 av Lövåsen) februari 1727, september samma år samt januari 1728 och fastade på denna del den 1 september 1728. Eriks son Olof Eriksson uppbjöd och fastade exakt vid samma tillfällen för 1/12 (1/4 av 1/3) i Lövåsen. Denna del hade Olof sig tillbytt av hustru Ingeborg Ivarsdotter i Åsegård, Lysvik för jord i Åsegård. Förmodligen fick Eriks söner varsin femtedel av Eriks fjärdedel i Lövåsen. Eriks son Gustav Eriksson i Gjutaregården, Sunne sålde just 1/20 i Lövåsen 1763 till Erik Olofsson och dennes hustru Maria Larsdotter i Lövåsen.

Källor

- Fryksdals övre tingslags häradsrätt, Domböcker
- Fryksdals nedre tingslags häradsrätt, Domböcker
- Generalmönsterrullor Närke och Värmlands regemente
- Göta Hovrätt, Advokatfiskalen, Renoverade domböcker Östersysslet Värmlands
- Göta Hovrätt, Advokatfiskalen Renoverade domböcker Värmlands län
- Göta Hovrätt, Advokatfiskalen Renoverade domböcker Fryksdals härad mfl
- Göta Hovrätt, Advokatfiskalen, Renoverade småprotokoll Götaland

- Krigskollegium Militiekontoret, Avlöningshandlingar
- Lysvik Värmlands län, Husförhörslängder AI:3 (1778-1786) sid. 105.
- Lysvik Värmlands län, Död- och begravningsböcker C:3 (1766-1793) sid 283
- Länsstyrelsen i Örebro län, Landskontoret, Verifikationer
- Mantalslängder Värmlands län och Örebro län
- Norra Ny Värmlands län, Födelse- och dopböcker
- Sunne Värmlands län, Husförhörslängder

- Sunne Värmlands län, Död- och begravningsböcker
- Älvdals häradsrätt, Domböcker
- Äppelbo Dalarnas län, Födelse- och dopböcker C:1
- Regementsräkenskaper, Sverige infanteri Närke/Värmland, Diverse räkenskaper G:24, G:26, G:27, G:28

En detaljerad källförteckning finns tillgänglig genom författaren.

Ordföranden har ordet

Arkiven och dess roll

Att gamla handlingar skall bevaras för framtiden råder det inget tvivel om bland oss släktforskare. Finge vi önska oss något så är det väl att digitaliseringstakten vore ännu högre, samt att sökmöjligheterna i det digitala materialet utvecklades snabbare. Själva arkiveringen är dock den viktigaste, alltså att originaldokumenten även i framtiden tas om hand för att möjliggöra åtkomst. Tas det fel beslut här är materialet för alltid förlorat. Det finns en del så kallade "herrelösa arkiv" som ingen anser sig ha ansvaret för och dessa riskerar att försvinna om inte våra arkiv får en rimlig ersättning för arkivering och katalogisering. Tillgängligheten genom fysisk närhet till arkivmaterialet eller via digitala lösningar är viktig men till sist är det ändå alltid pengarna som styr. Någon måste stå för kostnaden.

Digitala Släktforskar- dagarna i Göteborg 11 - 12 september 2021

Som ni vet var årets släktforskar-dagar digitala och vår förening hade därför laddat upp vår digitala monter med informationsfilmer om vad vi gör, och de produkter vi har till försäljning. Dessutom kunde vi svara på besökarnas frågor och funderingar. Det blev riktigt trevliga samtal och flera stannade kvar länge i montern och bidrog med klokskap och idéer. Men givetvis längtar vi efter släktforskar-dagarna i Skövde 2022 då vi får ses på riktigt igen.

Hösten på Arkivcentrum

I förra Ordförande har ordet utlovade jag forskarhjälp på Arkivcentrum, något som man senare backade på från arkivets sida. Nu fick vi trots allt till fyra forskarhjälpstillfällen på dagtid i november och december vilket är glädjande. Arkivens dag anordnades också så nu känns det som att vi alla är på gång.

Höstlovsaktivitet för att locka unga släkt- forskare

Karlstad kommun uppmanade i år olika föreningar att arrangera något för höstlovslediga ungdomar. Något som vi hörsammade och arrangerade en introduktion i släktforskning, magasinbesök och forskarhjälp för ungdomar från mellanstadiet till gymnasiet. Även om vi endast lockade en deltagare så kändes det helt rätt att vara med. Det fanns en mängd aktiviteter för ungdomarna att välja på så konkurrensen var stor.

Årsmöte 2022 – både på Arkivcentrum och digitalt

Strax efter årsmötet 2020 stängde Sverige ner på grund av pandemin. Då det nu är dags för årsmötet 2022 beslutade vi att detta skall genomföras som ett så kallat hybridmöte. Man kan alltså välja att vara på plats på Arkivcentrum eller att delta digitalt. En stor fördel är att fler medlemmar kan delta. Mer information finns på annan plats i denna tidning.

God Jul önskas ni alla!

Värmland i november 2021

Lars-Göran Jansson, ordförande

Nu får alla medlemmar rabatt på Släkthistoriskt Forum!

Är du med i en av Sveriges Släktforskarförbunds medlemsföreningar? Då får du 100 kronor rabatt på prenumerationer och prenumerationspaket där magasinet *Släkthistoriskt Forum* ingår.

Använd din förenings unika rabattkod när du förnyar eller nytecknar din prenumeration.

Förening:
Värmlands
Släktforskarförening

Rabattkod:
KHT422

Välj mellan:

Släkthistoriskt Forum 5 nr,
Premium Brons, Premium Silver
och Premium Guld

Las mer om paketen:
rotter.se/prenumerationer

Så använder du rabattkoden

1. Gå till Rötters prenumerationssida rotter.se/prenumerationer och välj den prenumeration du vill ha
2. Vid betalningsinformation: fyll i rabattkoden och slutför ditt köp, nu med 100 kr rabatt
3. Rabattkoden gäller en gång per person och är giltig till den 31/12 2022

RABATTEN GÄLLER FÖR:

Släkthistoriskt forum 5 nr – magasinet i pappersformat

Premium Brons – 5 nr av magasinet digitalt plus digitala extraresurser på Rötter

Premium Silver – 5 nr av magasinet i pappers- och digitalt format tillsammans med digitala extraresurser på Rötter

Premium Guld – 5 nr av magasinet i pappers- och digitalt format, digitala extraresurser på Rötter samt Släktforsknans årsbok i brevlådan före midsommar

Erik Persson (Schack av Skylvalla), ståthållare på Bro.

En bortglömd föregångare till landshövdingarna i Värmland

av Lars Erik Westlund

Som den förste av hertig Karls ståthållare i Värmland¹ har i litteraturen upptagits Schering Eriksson (Arp), som skall ha utnämnts till befattningen genom en fullmakt utfärdad 13 augusti 1577. Denne södermanländske frälseman, med Slädhammar (Stenhammar) i Flens socken som sätesgård, innehade detta ämbete intill sin död 1593, men med vissa avbrott under åren 1582–87, då värmlänningen Lars Botvidsson (Anckar) på Agnhammar i Grums socken tidvis tjänstgjorde i Schering Erikssons ställe eller tillsammans med honom. Den värmländske ståthållaren, eller befallningsmannen som den samtida benämningen oftast löd (även titeln gubernator förekom), var hertigens främste företrädare i landskapet och hade sin motsvarighet i andra delar av furstendömet. Han var både socialt och funktionellt överordnad fogdarna. Han hade ingen befattning med den direkta skatteuppbörden, men kom ändå i beröring med skattefrågor genom t.ex. förhandlingar med menigheterna om påbudna extraskatter och genom att vidarebefordra hertigens order till fogdarna angående skatters förbytning och leverans. Det var också Schering Eriksson och Lars Botvidsson som 1584 förrättade skattläggning i Värmland, vilken i allmänhet medförde höjda skatter. Till ståthållarens viktigaste åligganden i Värmland hörde uppsynen över hertigens kronobruk, något som fr.o.m. omkring 1580 även innefattade brytningen och förädlingen av silverhaltig malm i Hornkullen. Även i övriga administrativa liksom i judiciella och militära frågor var han hertigens förlängda arm i landskapet. Han var också den som allmoget i hertigens frånvaro kunde vända sig till och ”klage sigh före, och gifwe om theris nödh och lägenhet tilkenne”, som det står i fullmakten för en senare ståthållare i Värmland (Bo Ribbing). Nå-

got residens motsvarande t.ex. Nyköpings slott i den södermanländska delen av hertigdömet förfogade inte den värmländske ståthållaren över. Till en början uppehöll han sig företrädesvis på den av hertigen anlagda gården i Bro (nuvarande Kristinehamn), från mitten av 1580-talet på det då uppförda Karlberg i det nyanlagda Karlstad.

Att Schering Eriksson skulle ha tillträtt tjänsten som ståthållare i Värmland 13 augusti 1577 uppges redan i det i Anders Anton von Stiernmans namn utgivna Swea och Götha Höfdinga-Minne, som utarbetades i mitten av 1700-talet, men vars andra del, där denna uppgift förekommer, trycktes först 1835. Arbetet fanns dock dessförinnan tillgängligt i handskrifter och samma datum för Schering Erikssons tillträde förekommer efter Stiernman (via Fridrik Fryxell) också i Erik Fernows Värmlandsbeskrivning (1773–79). Uppgiften har sedan upprepats i annan litteratur. Den handling som avses är hertig Karls fullmakt för vissa namngivna personer, däribland Schering Eriksson, att under hertigens bortavaro från landet under friarresan till Tyskland 1577–78 ha befattningen i de skilda delarna av furstendömet. Däremot innebär inte fullmakten att dessa personer först härigenom fick dessa uppdrag. Exempelvis skulle Lars Västgöte ha befallningen i Nyköpings län, men han satt som ståthållare på Nyköpingshus sedan flera år tillbaka. För Schering Erikssons del är känt från flera skrivelser att han redan före augusti 1577 var hertig Karls befallningsman i Värmland. Tillträdet skedde i själva verket månadsskiftet maj–juni 1575. Schering Eriksson ingick som hovjunkare i hertigens följe då denne besökte Bro 28–31 maj 1575. Under hertigens vistelse i Säby i Visnums socken 2 juni erhöll Schering Eriksson fullmakt på att ha överinseende över

verksamheten vid Bro; han skulle där ”vdi alle måthe achte wårtt gagn, att arbetedt måtte med flijtt driffwitt bliffue”. Att förordnandet innefattade även andra förpliktelser framgår av bevarade skrivelser från samma tid.

Schering Eriksson var emellertid inte den förste ståthållaren i Värmland. Till hans företrädare kan räknas de ståthållare i Västergötland, som fr.o.m. 1540-talets början haft en blygsam befattning också med förhållanden i Värmland, men deras verksamhet här avbröts kort efter det att hertig Karl tillträtt sitt territorium – att kungens ämbetsmän skulle ha något som helst inflytande i hertigdömet betraktade han förstas som ett intrång i sina furstliga rättigheter, som han överkänsligt bevakade men själv gärna överskred om möjlighet gavs. Den förste av dessa västgötska ståthållare, och som satt längst tid, var Gustav Olofsson (Stenbock), Gustav Vasas sväger i kungens andra gifte och hans svärfar i tredje gifte. Gustav Olofsson tillträdde 1540 och hade en likartad övergripande ställning i Västsverige ännu i mitten av 1560-talet. Han följdes i snabb takt av de mindre namnkunniga Per Kart (1566), Knut Bengtsson (Hård af Torstorp) (1567–68) och Knut Posse (fr.o.m. 1568), som hade någon befattning med Värmland alldeles i början av sin ämbetsperiod.

Gården och järnbruket i Bro började uppföras 1572, och inledningsvis fungerade fogden Anders Hansson ensam som högste ansvarig där. Från september 1573 och fram till årsskiftet 1575/76 upptas också Erik Persson i mantals- och förtärsregistret för Bro; han föregår där oftast Anders Hansson och kan redan av den omständigheten antas ha varit hans överordnade. Av det sammantagna materialet framgår att Erik Persson var identisk med frälsemannen Erik

Persson (Schack av Skylvalla)². Han tillhörde en lågfrälsesläkt, som kan följas tillbaka till väpnaren och underlagmannen Peter (Torstensson) Djäkn till Skylvalla i Gåsinge socken i Södermanland, vilken omnämns i handlingar från slutet av 1300-talet³. Ätten, som utslocknade omkring 1617 med Erik Perssons syster Margareta (se nedan) och således några år före Riddarhusets tillkomst, har i sen tid namngivits efter vapensköldens schackspelsrutor och stamfaderens sätesgård. Själv skrev sig Erik Persson åtminstone fr.o.m. 1574 till Hamra i Fröslunda socken i Uppland (nordost om Enköping)⁴, en gård som han ärvt efter sin mor Britta Arendtsdotter (Örnflycht)⁵ och som hon fått i morgongåva av sin andre man, fogden Per Larsson (Hamraätten), som var Erik Perssons styvfar. Erik Persson var i hertig Karls tjänst redan i ett tidigt skede. Han var hertigens köksmästare 1571–73⁶ och ingick med denna befattning i hertig Karls uppvaktning vid ett kortare besök i Bro i december 1572⁷, då hertigen förhandlade med representanter för den värmländska allmogen om hjälper till det nya bruket. Hertigen och hans ambulerande hov, som vid denna tid omfattade ett något växlande antal personer, från 110 till drygt 150 enligt ett register, hade närmast dessförinnan uppehållit sig på Örebro slott och begav sig från Bro ner i hertigdömet västgötadel med bl.a. kungsgården Höjentorp innan färden något före mitten av januari 1573 åter gick mot Örebro, där man stannade i nästan två månader⁸. Som köksmästare ansvarade Erik Persson för hovets kök och dess personal liksom för ordningen då de gemensamma måltiderna intogs. Sannolikt är det samme Erik Persson som inte långt efter hertig Karls övertagande av Nyköpingshus i samband med resningen 1568 och ännu i september 1571 var hans fogde eller befallningsman där.⁹

Erik Persson förefaller alltså ha innehått sitt ämbete i Värmland i drygt två år, under senare halvåret 1575 jämte Schering Eriksson. Han var verksam här och i synnerhet vid Bro under en kort men expansiv tid. Under dessa år fortsatte

Erik Perssons och svågern Erik Jöranssons gravsten i Biskopskulla kyrka. Se not 15.

arbetena vid Bro. 1574 uppsattes där bl.a. ett spannmålshus, ett stort "herrestall", ett bryggshus, ett kolkhus och två källare. Timmer, tiljor, bräder och näver till dessa byggnader uttogs av landskapets bönder som en extra pålaga, s.k. hjälper, och till byggnadernas uppförande måste de utgöra dagsverken. Även för bl.a. dikes- och annan grävning vid bruket pålades dagsverken. Följande år uttogs på likartat sätt dagsverken och byggnadsmaterial för ytterligare arbeten vid järnbruket och gården samt för uppförandet av osmundsmedjorna i Säby, som kom att fungera som ett annex till Bro. I övrigt fick bönderna bidra med huggning och körslor av ved till Bro liksom till

hertigens andra bruk, huvudsakligen för framställningen av träkol. Uppsynen över dessa arbeten åvlade närmast fogdarna och deras underlydande, men ett övergripande ansvar hade Erik Persson, "Ståthollere på Broo", som han kallas vid något tillfälle.¹⁰

Spridda notiser i det bevarade källmaterialet ger några inblickar i Erik Perssons göromål. Efter det att köpmannen Willem de Wijks fyraåriga arrende av Asphyttan upphört redan efter drygt ett år återtog bruket av Erik Persson och Östersysslets fogde å hertig Karls vägnar 16 december 1573 samtidigt som det inventerades. Enligt hertig Karls skrivelse till

bönderna i Vadsbo härad i maj 1574, avfattad då hertigen befann sig på Bro, var det Erik Persson som skulle förhandla med dem om arbeten till bruket, vilket, som framgår av räkenskaperna, resulterade i bl.a. vedkörslor – också bönderna i hertigdömet västgötadel tvingades således bidra till verksamheten vid Bro. I september samma år mottog Erik Persson hertigens skrivelse om de värmländska böndernas ”klagemål” enligt den kortfattade diarieanteckningen. Samma månad anmodades han och fogden Anders Hansson att leverera 60 skeppund lod (kanonkulor) till en köpman. Ett bevarat brev från Erik Persson, daterat Bro 26 september 1574, är ställt till hertigens tjänare i Marstrand, sillsaltaren Erik Eriksson, och berör leverans av osmundjärn, antagligen för betalning för fisk. I november detta år uppmanades Erik Persson och fogden vid Asphyttan att redogöra för vad som blivit blåst och smitt där – hertig Karl återupptog viss verksamhet vid Asphyttan i egen regi sedan Willem de Wijks arrende upphört. I ett bevarat dombrev utfärdat på tinget i Stockåker i Grums socken 24 februari 1575 omnämns Erik Persson som sigillvittne (brevet är dock obeseplat). Samma år noteras utspisning till Erik Persson jämte järnskrivaren Jakob Hansson och tre båtsmän för en färd över Väner från Bro till hertigens järnbod i Brätte i närheten av sedermera Vänersborg. Från Brätte transporterades stångjärn, osmundjärn och lod omväxlande på Göta älv och på land till Nya Lödöse.

Ett brev från hertig Karl 12 juli 1575 rörande en köpman som bedrivit landsköp i Värmland är ställt till både Erik Persson och Schering Eriksson. Om Erik Perssons verksamhet i Värmland räkenskapsåret Mikaelis (29 september) 1575–Mikaelis 1576 – eller i hans fall: fram till årsskiftet 1575/76 (se ovan) – vittnar den extraskatt, som han ”oppålade” hertigens undersåtar detta år; i gårdar om förhållandevis måttfulla 32 ”bönder” (hela skattehemman) skulle de utgöra vardera en oxe. Samma räkenskapsår skänkte han länsmanen i

Älvdals härad, Bengt i Hamra i Ekshärads socken, 1 tunna ”korn” (spannmål) på grund av det besvär som denne hade av hertigens folk, som alltid drog av och an över ”elffuedals skoog”. Enligt en fullmakt från december 1576 skulle Erik Persson tillsammans med Schering Eriksson förrätta tionderanssaking i Värmland, men vid denna tidpunkt hade han lämnat befattningen som landskapets ståthållare.

I den nämnda fullmakten som hertig Karl utfärdade 13 augusti 1577 inför sin Tysklandsresa upptas Erik Persson däremot som hertigens befallningsman i Närke och Västergötland, d.v.s. i Vadsbo och Valle härader, som utgjorde hertigdömet västgötadel, ett uppdrag som tycks ha varit kortvarigt. Under en längre tidsperiod var han däremot häradshövding i Vadsbo härad, vilket, enligt tidens sed, närmast innebar att han uppbar rätten av ämbetet men lejde en vikarie (lagläsare) för att hålla tingen. Erik Perssons innehav av häradshövdingerrätten av Vadsbo härad är obekant för Jan Eric Almquists i hans stora arbete Lagsagor och domsagor i Sverige (1954–55)¹¹ men framgår av bl.a. en skrivelse från 1574 och förläningsregister för åren 1575, 1580 och 1584.¹² Två år senare (1586) förlänades samma inkomst i stället en annan av hertigens trogna anhängare, Bengt Gabrielsson (Oxenstierna), som vid denna tid också var lagman i Värmland. Under senare hälften av 1590-talet och hertig Karls allt tydligare konflikt med rådsherrarna och kung Sigismund uppträder Erik Persson som hertigens troman i sitt hemlandskap Uppland.

I Värmland var Erik Persson åter verksam för en kort tid hösten 1581, då han tillsammans med Lars Västgöte (ståthållare på Nyköpingshus men vid denna tid också lagman i Västersysslet) och Per Kristersson (Siöblad) (som tio år tidigare hade uppburit Älvsborgs lösen i Värmland) befullmäktigades att utreda omständigheterna kring ett antal västvärmländska bönders svåra misshandel

av hertigens tjänare Anders Hansson, Erik Perssons gamla kollega från Bro, i samband med pålagda dagsverken till Värmlandsberg.¹³ Överfallet, som skedde i närheten av Nyhyttan, och böndernas försök att under hot återta den halvt ihjälslagne Anders Hansson sedan han räddats av några andra av hertig Karls tjänare var sannolikt inte bara föranlett av aversionen mot en specifik arbetsledare utan skall nog också, som den följande ranssakingen indikerade, ses som en hårdhänt missnöjesyttring mot hertigens stegrade skattekrav på värmlänningarna. Historikern Eva Österberg har hävdad att bråket ”synes ha fått en tämligen fredlig lösning i kompromissens tecken”¹⁴. Ett noggrannare studium av källorna ger emellertid ett helt annat besked. Elva bönder från Gillbergs, Jösse och Nordmarks härader ådömdes kännbara bötesstraff sedan hertig Karl ”vndte” dem livet. Ytterligare tre män satt häktade men om dem saknas vidare uppgifter. De höga böterna, femton oxar av var och en, kunde betalas endast till en mindre del av de dömda men utfylldes i någon mån av samtliga skattedragare i de tre häraderna genom en gärd som hertigen pålade dem, trots hans tidigare försäkran att endast de skyldiga skulle straffas. Också den andel av böterna som tillföll målsägaren utgjordes kollektivt av de tre häraderna, sammanlagt tio oxar samt dessutom 1 mark av ”huarman”. Här gällde det alltså att statuera exempel, de skyldiga till ett välförtjänt straff och andra till skräck och varnagel.

Erik Persson (Schack av Skylvala) var ogift. Han avled 28 december 1601. Han ligger begravd i Biskopskulla kyrka i Uppland, där hans syster Margareta lät resa en än i dag bevarad gemensam gravhäll över Erik Persson och sin andre make, Erik Jöransson (Stenar) (död 1605).¹⁵

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

AnletsBladet 2021:3 (Botvidsbygdens Släktforskarförening): Det kom ett brev av *Inge Andersson*. Om skribentens farfars far Anders Bryntesson i Långnäset, Skillingmark (1842-1936).

Næverkonten 2021:3 (Åsnes Finnskog Historielag): Ulovlig elgjakt? av *Terje Audun Bredvold*. Handlar om ett fall med olovlig älgjakt i gränstrakterna mot Värmland hösten 1861.

Släkt & Slekt 2021:3 (Solør Slektshistorielag): Svar på spørsmål: Hvem var Erik Johansen på Nordre Roverudsæter? Om Erik Johansson Lehminen född ca 1705 i Røjden, Södra Finnskoga,

död 1774 i Græsberget, Brandval Finnskog. Kopplingar till Norra Flatåsen (Nyskoga) och Rattsjöberg (Östmark).

Strödda Annotationer nr 66 (Släktforskarföreningarna i Örebro län): Antavla för artisten Brita Borg (1926–2010) av *Håkan Karlsson*. Anorna finns huvudsakligen i Örebro län. Farmors mormor Stina Svendsdotter född 14/5 1789 i Norra Råverud, Visnum. Morfars mormor Lisa Jansdotter född 17/4 1804 i Saxån, Färnebo.

ÖGF-Lövet nr 146 (Östgöta Genealogiska Förening): En fransman i sta'n! Dans-, fäkt-, rid- och språkläraren Fredrik Tabary av *Pelle Räf*. Behandlar delvis Tabarys besök i Karlstad.

Andra

Hallandsfarares Information nr 133 (Hallands Släktforskarförening): DNA-teknik, uthållighet och tur gav Anders en ny farfar av *Kathinka Linde*.

Släktforskaren 2021:2 (Helsingfors Släktforskare r.f.): Omstart – Finland efter stora ofreden och freden i Nystad av *Nils-Erik Villstrand*. Immigrationen till Helsingfors under 1700-1900-talen av *Antero Leitzinger*. Letande efter en grav i Viborg av *Anders von Bell*.

Västanbladet 2021:3 (Göteborgs-Regionens Släktforskare): Referat från flera föredrag under digitala Släktforskardagarna 2021.

1 Allmänt hänvisas till Lars Erik Westlund, *Skatterna i Ekshärads och Råda socknar under 1500-talet* (2008), s. 32–35.

2 Som befattningshavare i Värmland skrivs han till den nedannämnda sätesgården Hamra i Palne Perssons kvittens 18/4 1574 i Värmlands handlingar (VH) 1574:18, Bro, räk., fol. 67 r., Riksarkivet (RA) och i adressen till hertig Karls brev till Erik Persson och Schering Eriksson 12/7 1575 i Kungliga arkiv, K 354, fol. 54 v., RA. Se också VH 1577:6, inventarium, fol. 9 r., RA.

3 Om Erik Perssons släkt, se Jan Eric Almquist, ”Ätten Schack av Skylvalla 1372–1617”, *Släkt och Hävd* 1960, s. 1 ff. Almquist har inga uppgifter om Erik Perssons värv i hertig Karls tjänst.

4 Hertig Karls registratur (HKR), 5, fol. 47 v.–48 r., 54 r.–55 r., RA; VH 1574:18, Bro, räk., fol. 67 r., RA. Almquist 1960, s. 22 har noterat Erik Perssons innehav av Hamra först fr.o.m. 1576 (ibid., s. 27 tryckfel: 1579), så också i Jan Eric Almquist, *Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden (1523–1611)* (1960), s. 47.

5 Hon skrevs till Hamra ännu 1573, se *Köpsilverlängder 1573*, 6:7, Uppland, RA; Hans Forssell, *Sverige 1571*, 2 (1883), s. 279 not 1.

6 Se bl.a. *Södermanlands handlingar (SöH) 1572:10*, Gripsholm, vecka 11 (= december 1571), RA; SöH 1573:4, räk., fol. 48 r., hänvisning till Erik Perssons kvittens 14/7 1573, RA.

7 VH 1573:13, Bro, vecka 11 (= december 1572) samt kvittens 22/12 ”[15]73” (fel för 1572), RA.

8 Hertig Karls räntekammare, 2:8, mantals- och förtäringregister för hertig Karls hov 1572–74, RA.

9 Se bl.a. *Smålands handlingar 1567:7*, tionde, fol. 5 v., Erik Perssons kvittens 12/11 1568, RA; SöH 1571:2, räk., fol. 14 v.–15 v., hänvisning till Erik Perssons kvittens 17/9 och 23/9 1571, RA. — I Joh. Ax. Almquist, *Den civila lokalförvaltningen i Sverige 1523–1630*, 4 (1922–23), s. 51 (jfr s. 488) identifieras denne fogde (med ämbetstiden 1569–71) i stället med Erik Persson (Soop) men med betydande tvekan. Erik Persson (Soop) skrevs emellertid i skilda sammanhang till sin sätesgård Malmö (Malma) i Kviltinge socken i Östergötland (se bl.a. *Konung Erik XIV:s nämnds dombok* (1884), s. 79, 174, 218, 285; *Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar som höra till statsförvaltningens historia under tidevarvet 1521–1718*, 1:1:2 (1889–99), s. 27, 175, 287; Forssell 1883, s. 239 not 5) medan den E.P., som var fogde på Nyköpings slott 1568–71 aldrig skrivs till någon sätesgård i de källor som här har genomgått, framför allt hans egna kvittens i olika fogderäkenskaper. Erik Persson (Schack av Skylvalla) däremot erhöi som framgått en sätesgård först ca 1574.

10 VH 1574:4, räk., kontot penningar, RA. Kungliga arkiv, K 355, RA. Jfr HKR 5, fol. 120 r., RA.

11 Se Almquist 1954–55, 1, s. 244. Uppgiften saknas också i Almquists rättelser och tillägg i *Personhistorisk tidskrift* 1966, s. 67 ff. Jfr samme förf. i *Släkt och Hävd* 1961, s. 210 not 3.12 HKR, 5, fol. 47 v.–48 r., RA; *Förlämningsregister* 9:3, fol. 12 v., RA; ibid. 12:4; ibid. 16:2, fol. 18 r.

13 Westlund 2008, s. 206–208; Lars Erik Westlund, *Brott och straff i Värmland under 1500-talet* (2018), s. 19, 91 f., 127 f.

14 Eva Österberg, *Kolonisation och kriser* (1977), s. 248. Om ”historiografen” i övrigt se Westlund 2008, s. 207.

15 Carl Arvid Klingspor, ”Anteckningar under resor i Uppland, sommaren 1869”, *Upplands fornminnesförenings tidskrift*, 1 (1871), s. 13 f. Klingspors redogörelse förvaras i original i Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet (Raä) och innehåller även flera teckningar, som av ekonomiska skäl inte medtogs i trycket. För kopia av teckningen av gravstenen tackar jag Camilla Rennstam Vaara, Raä.

Bröllopsutställning i Södra Råda

av Anita Ericson

Min make Lennart och jag visade ca 460 bröllopsfoton i Södra Råda bygdegård på personer som bor eller som bott i Södra Råda. På samtliga foton kan man se knytningen till vilken by. Att enbart visa en massa bröllopsfoton trodde vi kunde bli lite tråkigt. Men när vi plockade in bröllopskläder från olika sekler och man kunde tom se vem som burit dem, då blev det än mer intressant.

Det är Lennart som sköter registrering, scanning mm. Gunilla Broholm stod för utställningen av brudkläder och all utsmyckning av lokalen. De flesta brudklänningarna kom från Rådabor. Många hade berättat för mig att de hade brudkläder sparade hemma. Vi kunde visa upp brudklänningar från olika sekler.

Annika Svensson och Gunilla Evertsson stod för förtäringen. De hade bakat mandelskorpor, gjort

fruktspett mm. Till det serverades alkoholfritt bubbel. Utställningen var den 23 och 24 oktober kl 13.00 - 17.00. Drygt 300 besökare.

De äldsta fotona var ifrån 1870 och de senaste var från 2021. Jag startade insamlingen våren 2020 när pandemin startade. På sommaren vågade vi sitta ute och fika när vi lånade/scannade deras foton. Jag startade insamlingen med att börja med mina f.d. skolkamrater och deras föräldrar samt med gamla foton från våra "Rådaböcker". Foton lades upp på vilket år man gifte sig. Vi började ganska snabbt att göra ett fotoalbum att visa för dem som besökte oss. Jag insåg snabbt att det gällde att vara förberedd inför våra besök. Det gällde att ha släkttforskat både lite bakåt samt på sidogrenar. Detta hjälpte till i det fortsatta arbetet att söka bröllopsfoton.

Med på utställningen fanns även foton på brudkronor som finns i de

olika församlingarna runt Södra Råda. Vi besökte kyrkorna och fotade av dem. Brudkronorna som vi visade var skänkta av privatpersoner eller syföreningar till kyrkan. Många av besökarna kände inte till att de fanns.

Dessa foton kommer att finnas i ett album som kommer att förvaras i Hembygdsgården. Vi har funderingar på att göra en mindre utställning att visa på Amnegården i Gullspång.

Straffad för stöld

av Arne Berg

Bland alla dessa bönder och torpare som levde ett för tiden normalt liv i min släktforskning så är det några som sticker ut. Här skall jag berätta om Kari Nilsson.

En anteckning i husförhörslängden "Straffad för stöld" väckte min nyfikenhet. Vad hade hänt?

Efter en del letande i domboken för Gillbergs häradsrätt i Värmland hittade jag ärendet.

Jag skall försöka återge händelsen med hjälp av domstolsanteckningarna.

De anklagade var:

Hustrun, Kari Nilsson född 6/10 1794

Sonen, Olof Andersson född 11/9 1816

Inneboende, Erik Kröjs född 1800
Hustrun Maria Halvardsson född 1802

Vi får mentalt förflytta oss till Värmskog i Värmland i början av februari 1831. Värmskog är en typisk värmländsk socken där befolkningen till största delen levde av jord och skogsbruk. Självhushåll var vanligt.

Platsen är torpet Fallet under Strand i Värmskog.

I torpet Fallet bodde torparen Anders Olsson med hustrun Kari Nilsson med 6 barn mellan 3 och 15 år. Där bodde också f.d. fältjägaren Erik Kröjs med hustru Maria Halvardsson med två barn. Erik hade haft arbete på en bondgård över sommaren men inte lyckats ordna något arbete under vintern.

Torparen Anders var ovetande om vad som hänt, han låg och sov den natten.

Fattigt och ont om mat

Det var fattigt i båda hushållen. Det fanns ingen mat och ingen hade ätit på någon dag. I det läget så pratade Kari och Erik Kröjs om sin svåra situation. Karin föreslog

Kröjs att det säkert finns mat i någon visthusbod i grannskapet som skulle gå att ta. Kröjs avböjde det måste finnas någon annan möjlighet säger han.

Nästa dag var det ännu svårare. Skall vi inte svälta ihjäl så får vi stjäla mat säger Kröjs till Kari.

Hon hade redan funderat ut var det skulle finnas något att stjäla. Mjölaren Jonas Persson i Rolfsbol har säkert något, åtminstone mjöl i sin visthusbod. Så får det bli vi gör ett besök hos mjölaren blev överenskommen.

Sent på kvällen den 4 februari gick Kröjs och gossen Olof över skogen till Rolfsbol. Kröjs hade utrustat sig med en yxa för att öppna dörren som troligtvis var låst.

Väl framkomna så märkte de att dörren inte var låst utan det var bara att gå in. Där fanns det mycket matvaror. De plockade med lite bröd och någon korv. Väl hemkomna så blev det prat på all denna mat som var i visthusboden. Ett snabbt beslut vi hämtar mer när vi ändå har varit där en gång. Nu följde Kari Nilsson med som hjälp. Denna andra vända stals det mer matvaror.

Upptäckten

Vid middagstid den 5 februari hade mjölnarhustrun Cajsa Jansson ärende till visthusboden, hon skulle hämta salt. Hon fann att boddörren inte var riktigt stängd och att åtskilliga matvaror saknades. Mjölaren Jonas hämtades och kunde se spåren i snön. Han följde spåren fram till torpet Fallet. Dit var det bara 1/8-dels mil. Jonas vill inte gå in ensam utan hämtade några karlar till hjälp.

I diskussionen som följde förnekade alla i torpet all kännedom om stölden.

Jonas öppnade dörren till ett skåp och där fanns två brödkakor. Vilka var av samma beskaffenhet som dom bortstulna. Det såg Jonas

omedelbart. Då erkände slutligen både Kröjs och Karin Nilsson att de biträdda av gossen Olof Andersson begått stölden. Dock utan inbrott.

Kronolänsman Danielsson verkställde undersökning, och då de anklagade därvid erkände stölden, likväl utan inbrott, förpassades Kröjs och Karin Nilsson till länshäktet i Karlstad, att rannsaking i målet där om denna tjuvnadsbrottrannsaking företaga.

Sonen Olof fick vara kvar hemma. Troligen på grund av sin låga ålder.

Rättegången

Den 19 april 1831 var målet uppe i Gillbergs Häradsrätt. Här följer ett referat av rättegångens text, med normaliserad stavning: I följd härav och sedan arrestanterna blivit till denna dag från länshäktet registrerade, och gossen Olof Andersson av åklagaren inkallad, var nu alltså detta mål företaget, i närvaro av kronolänsman Danielsson i egenskap av allmän åklagare, fänggevaldigern Andersson framställde för rätten Erik Kröjs och Karin Nilsson vilka, ankommit från länsfängelset, fängslade med sack och handklovar, ävensom gossen Olof Andersson närvarande, och hade Åklagaren jämväl inkallat Erik Knös hustru Maria Halvardsson samt Karin Nilssons man Anders Olsson på Fallet jämte målsägaren Jonas Persson med hustru Cajsa Jansson vilka nu personligen närvara.

Mjölaren Jonas vittnade om hur brottet upptäckts och hur spåren ledde fram till torpet Falla och att Erik Kröjs, Kari Nilsson och gossen Olof Andersson erkänt stölden.

Det stulna var enligt Jonas.
Skinkor av minst 1 Skålpund
2 Skålpund torkat kött i 14 särskilda stycken
4 Ister
1 1/2 Fläskkorv
1 lungkorv

1/4 Tunna havremjöl
 1/8 dels do skrädmalet
 3 kannor rågmjöl
 1 gammal lannesäck
 minst 15 kakor havrebröd
 och 6 kakor rågröd.
 Och vilka vara Jonas Persson likväl vid den anställda undersökningen återbekommit följande nämligen.
 14 Skålpund fläsk
 15 Skålpund kött
 3 ister
 2ne kakor rågröd och 7 do havrebröd
 1 lungkorv och ett stycke av fläskkorven
 Lannesäcken, något sönderskuren, och nu det av mjölet tillsammans blandat.

På grund av denna angivelse, vad överensstämmelse med sanningen de anklagade för åklagaren erkänt, yrkade nu denna bestraffning för tjuvnadsbrott av såväl Kröjs, Karin Nilsson och gossen Olof Andersson.

Yttrande av Erik Andersson Kröjs, har för sig vara född i december månad 1800 (enligt husförhör född 13/9 1798) av föräldrarna drängen Berglund och modern Karin Jansdotter, samt vistats oavbrutet inom födelseorten Värmskogs Socken av detta härad men någon tid varit anställd såsom fältjägare vid Värmlands Fältjägarregemente. och sedermera haft tjänst såsom statkarl vid Strands egendom tillhörig Majoren och Riddaren Brisman, samt för närvarande gift med Maria Halvardsson, med vilken han har 2ne levande barn, och sedan han fortsatt sin stat han av sin husbonde blivit antagen för halva tjänsteåret. Varav han inte ägde att påräkna något vidare bidrag till sitt, hustrun och barns underhåll. Det även varit helt omöjligt att anskaffa sig annan tjänst, så hade han, för att inte förgås av hunger, icke haft annan utväg, än att genom tjuvnad skaffat sig något till livsuppehållet. och därför då torparen Anders Olsson på Fallet hustru Karin Nilsson, som var i samma svåra belägenhet, föreslagit honom att söka erhålla några matvaror från bodarna i granngårdarna, hade han i hustrun

Maria Halvardssons närvaro med Karin Nilsson avtalat att de sammanträtt och åtföljda av gossen Olof Andersson skulle gå ut för att genom inbrott bereda sig tillträde uti någon visthusbod i grannskapet. Varefter Kröjs och Olof Andersson natten till d 4 sistlidne februari begivit sig till Rolfsbol där Karin Nilsson tror att hos mjölnaren Jonas finns tillgång på varjehanda matvaror. Varför då haft för avsikt att uppbyta boddörren och begå stöld av födemedel, men då Erik Kröjs kom till dörren, fann han densamma stående oläst ehuru annars väl tillsluten, så att de utan användande av den yxa han medförde kunde öppna boden med händerna, tillgrepp de matvarorna, som mjölnaren Jonas uppgivit. De kunde då likväl icke hembära på en gång alla de stulna sakerna, utan begiva sig hem med en del, varefter Kröjs och gossen Olof Andersson andra gången åtföljdes av Karin Nilsson och hemfrakta det övriga.

Kröjs hustru Maria Halvardsson 27 år gammal (hon är född 1802) erkände att hon varit tillstädes då hennes man och Karin Nilsson överenskomma om stölden och att hon icke sökte hindra densamma. Anser sig inte vara delaktig i stölden.

Karin Nilsson som uppgav sig vara född år 1794 uti Värmskogs socken där hon alltjämt vistas, och som är gift med torparen Anders Olsson på Fallet berättade att hon ägt kännedom om, att mjölnaren Jonas äga ett större matförråd, hade natten till den 3 sistl. februari gått ut till Erik Andersson Kröjs som då vara boende i en stuga under samma tak, som den Anders Olsson bebor, och sökt förmå Kröjs att följa henne ut för att stjåla något till föda åt dem, eftersom på ett par dagar ingen tillgång till mat funnits varken i Anders Olssons eller Kröjs hushåll. Men att Kröjs då icke kunnat besluta sig att följa med, varföre inte heller brottet då kom till verkställighet. Men natten därpå, sedan hungern längre plågat dem, hade Kröjs gått åstad, åtföljd av gossen Olof Andersson och hemförde några mat-

varor samt därefter Karin Nilsson återvänt med Kröjs till Jonas i Rolfsbol bod och hjälpt till att hemfrakta det övriga. Detta hade likväl icke hennes man Anders Olsson vetat om, utan under tiden legat och sovit i sin stuga.

Gossen Olof Anderson, som är 13 år gammal, född i september månad år 1817 sägandes, att sedan hans mor och Kröjs samtalat om att de ansåg det vara föga brottsligt att taga sig några matvaror från förmöget folk, då de själva vore stadda i yttersta behov och hungersnöd, så hade han icke hellre tvekat erbjuda sig att följa Kröjs till mjölnaren Jonas bod, där boddörren icke varit riktigt tillstängd utan genast gått upp, då Kröjs stött till den varefter de tagit och hemfraktat en del av de vid uppgivna matvarorna utan att förmå bära allt. Sedan hade Kröjs återvänt åtföljd av Karin Nilsson och hemfört en del av tjuvgodset.

Hördes mjölnaren Jonas hustru Cajsa Jonsdotter viken uppgav att sedan den bod uti vilken stölden förövades icke varit begagnad på 1/2 år emedan de haft säckar och matvaror på annat ställe, hade Cajsa Jonsdotter, strax innan stölden skedde låtit dit inflytta sina matvaror men medan dörrlåset så lång tid förut varit obegagnad hade det så rostnat att låskolven icke kunde riktigt framvridas utan hade Cajsa Jonsdotter som förr endast dragit igen dörren och trott sig det oaktat icke hava att befara någon stöld innan de hunnit anskaffa smed för att laga låset. Kröjs hade därför inte heller behövt använda något våld för att bereda sig tillgång till boden. För övrigt uppgav Cajsa Jonsdotter det stulna till mängden lika som Jonas Persson förut gjort, endast med den olikhet att hon ansåg havremjölet endast hava varit 6 kappar, samt att havrebrödet uppgick till 15 kakor, vilken ändring Jonas Persson ävensom gillade, förklarade sig Cajsa Jonsdotter därefter även bered och villig, att mängden av det stulna med ed styrka. Till följd av att så väl Jonas Persson som Cajsa Jonsdotter finge framstå och med vad å bok jämlikt 17

Familjen på Fallet i Värmskogs husförhörslängd

Cap. 35 § styrka, att de varor som de nu för domstolen uppgivet blivit natten till den 4 sistlidne februari dem genom stöld förlorade. De uppgiva därefter att de av det stulna återbekommit 14 Skålpund fläsk, 15 Skålpund kött, 3 ister, 2 kakor rågbröd, 7 kakor havrebröd, 1 lungkorv, en bit fläskkorv, något råg och havremjöl sammanblandat, och den gamla linnesäcken, vilken dock var söndertagen.

Nämnden tillsades att värdera det stulna och fatta därå följande värde:

- En fläskskinka av 1 Skålpund vikt 2Rd 16Sk
- 2 Skålpund torkat kött 2Rd 10Sk 8Rs
- 4 ister 24Sk
- 1 1/2 fläskkorv 6Sk
- En lungkorv 2Sk
- 6 kaggar havremjöl 1Rd 12Sk
- 1/8 Ta. skrädmalet do 1Rd 12Sk
- 3 kannor rågmjöl 12Sk
- En linnesäck 8Sk
- 15 kakor havrebröd 10Sk
- 6 kakor rågbröd 6Sk
- Summa 8 Rd 22 Sk 6 Rs

Varefter det på efterfrågan upplystes att ingen av de tilltalade hvilka varit inom orten boende från deras barndom förut varit för tjuvnadsbrott tilltalade eller straffade.

Som nu rättegångsdagen var förliiden och intet mera på någon sida att anföra, så enades att rättens utslag i målet skulle å morgondagen erkännas.

Domen

Genom deras egna frivilliga beaktelser erfar rätten. Äro statkarlen Erik Andersson Kröjs, hustrun Karin Nilsson dotter på Fallet och gossen Olof Andersson att hava gemensamt natten till den 4 sistlidne februari från mjölnaren Jonas Persons från Rolfsbols bod bortstulit åtskilliga matvaror samt en gammal säck till sammanlagt uppskattat värde av 8 Rd 22 sk 6 Rs Banko utan att något inbrott därvid blivit förövat utan har tvärtom målsägaren hustru Cajsa Johansdotters uppgivit att boddörren icke varit med lås tillstängd. Varandes tillika erkändes av Erik Andersson Kröjs hustru Maria Halvardsdotter att hon denna stöld förut vetat om och sålunda däruti delaktig varit, och även planerat gemensamt med de övriga anklagade till någon del. Häradsrätten prövar därför rättvist. Enär ingen av de tilltalade förut varit för tjuvnadsbrott lagförd, har likt 40 cap. 1§ beslutat döma Erik Andersson Kröjs, samt hustrurna Maria Halvardsdotter och Karin Nilsson dotter att dömda tjuvnad och efter rannsakan av

åklagare som kronolänsmän Danielsson ådömas böta det stulnas dubbla värde med sexton RD 45 SK 4 RS banko, eller avstraffas vardera med sexton dagar fängelse vid vatten och bröd i länets häkte samt att därefter undergå en söndags uppenbar kyrkoplikt i Värmskogs kyrka, och ersätta målsägare Jonas Persson vad av det stulna som ej tillrättakommit med det nu uppskattade värdet. Men gossen Olof Andersson såsom omyndig skall jämlikt 50 Cap. 1§ av dess fader att dömas, dock i vederbörande kronobetjänares närvaro för sin delaktighet med ris allvarligen agas.

Detta är inte en ordagrann kopia av häradsrättens protokoll utan en sammanfattning av vad som avsågs med "straffad för stöld" i husförhöret.

Trots allt så var det ingen av de inblandade som dog av svält den vintern. Även om inte häktets mat var så delikat så överlevde de tre som var där. Så blev det färre munnar att mätta hemma.

(Källa: Gillbergs häradsrätt AI-a:38 bild: 910)

(Värmskog AI:13 sid 301)

En Johansson med rötter i Småland och Värmland

av Carl-Johan Ivarsson

När skådespelerskan Scarlett Johansson, född 1984, började bli känd i början av 2000-talet så väckte förstås hennes efternamn aningar om att hon har svenska rötter. Hennes efternamn ska förstås uttalas på amerikanskt vis – ”Djo-hänson”, men för en svensk ligger ju namnet Johansson väl till pass. Ungefär som vad gäller Charles Lindbergh.

Scarlett påbörjade sin karriär som barnskådespelerska, men fick sitt

stora genombrott i filmen *Lost in Translation* (2003). Senare har hon spelat på Broadway men också som karaktären Black Widow i *Marvel*-filmerna. Hon har blivit en av Hollywoods mest igenkända ansikten och har kallats för en av världens vackraste kvinnor. Förutom att skådespela använder hon också sitt kändisskap för goda ändamål som kvinnors rättigheter och bekämpa cancer. Hon är också mamma till två barn.

Scarlett har som många nutida amerikaner en högst blandad härkomst. Hennes mor Melanie Sloan har östjudiska rötter medan fadern, arkitekten Karsten Olaf Johansson är född i Köpenhamn. Det gör att Scarlett enligt Wikipedia också har

danskt medborgarskap. Men namnet är Johansson, inte Jensen, och Karsten Johanssons farfar Axel Robert Johansson föddes 1897 i Björkelund, Furuby socken i Småland. Denne utvandrade som inte så få sydsvenskar till Danmark.

I oktober 2017 sändes ett avsnitt av ”Finding Your Roots”, den amerikanska versionen av ”Vem tror du att du är?”. Scarlett Johansson var en av deltagarna i avsnittet. Vår medlem Elisabeth Thorsell hade anlitats som svensk expert och när hon läste en artikel i senaste *VärmlandsAnor* upptäckte hon en koppling mellan denna och Scarletts anor.

Så Axel Roberts släkt, 1/8 av Scarletts familjehärkomst är alltså svensk! Anorna finns i flera generationer i Växjötrakten. Axel Roberts far Johan Magnus föddes i Tjureda, dennes far Magnus Andersson i Tävelsås och andra socknar som nämns är Uråsa och Aringsås.

Men Scarletts farfars farfars farmors mor, Emerentia Greta Björkman (1750-1814) är intressant. Hon dog faktiskt på Värmlandstorpet under Högnalöv Stogård i Uråsa, men hennes föräldrar var värmlänningar: Carl Magnus Björkman (1714-ca 1764) var troligen född i Nyed och gifte sig 1745 i Ölme med småländskan Maria Sophia Emmertz (1730-1807).

Carl Magnus Björkmans föräldrar Lars Björkman och Margareta Rhening var från Filipstad och Maria Sophia Emmertz mor var faktiskt också värmländska. Hon hette Emerentia Sofia Schröder och där har vi kopplingen till släkten Schröder som behandlades i

Antavla 244

Jag började forska redan 1985. Min far var, så kallad, oäkta. Naturligtvis gjorde jag som de flesta - jag skrev inte ner någonting. Man tror att man kommer ihåg, men hur länge? Tja, kanske 14 dagar. När sedan pappa dog 1975, fanns inget kvar i mitt minne. Min farmor dog i december 1950. Jag minns att jag var i Stockholm just då. Annars bodde jag hos min morbror Enoch.

Eftersom jag inte "hade någon farfar", så började jag forska på min farmors far. Kurt Eriksson och Margareta Bom hade lovat mig att "göra en farfar åt mig". Jag fick en på julafton av Kurt som han hade gjort.

Här presenterar jag min antavla över min farmors mor, Kajsa Persdotter.

Gunnel Larsson
Murkelvägen 4
681 35 Kristinehamn
g.larsson.khamn@gmail.com

Antavlan har kompletterats med hjälp av Värmlands Kyrkboksregister. Dessa uppgifter markeras med kursiv stil.

artikeln i denna tidnings förra nummer.

Här finns också en koppling till adliga ätten nr 1162 Hogg som faktiskt lyftes fram i programmet – amerikanare gillar ju adel, säger Elisabeth. Ätten Hogg blev dock inte särskilt långlivad.

En mer komplett antavla i traditionell form finns nu att läsa på Värmlandsrötters avdelning för kändisanor.

Antavla nr. 244	Upprättad för Kajsa Persdotter, f 27/9 1840 i Kringsberget, Södra Finnskoga (S)					fm m (11) t. Gummel Larsson. Orter i (S) län om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	SF = Södra Finnskoga		
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63			
Nr 2. far	Hartikainen	Hartikainen, Henrik Henriksson					
Hartikainen	Henrik Henriksson	f 1749					
Per Henriksson	f 1780						
Bonde		Mattsdotter, Anna					
f 2/1 1815	d 29/4 1817	f 24/6 1750, Dalby, Avundsåsen	Mattsson, Mats				
SF, Kringsberget	Dalby, Kringsberget		f 1722		Pålsdotter, Annika		
d 12/11 1892	g 26/12 1806, Dalby		Henriksdotter, Valborg				
SF, Kringsberget			9 f 1729				
g 5/1 1840	Havuinen	Havuinen, Petter Pettersson	Havuinen, Petter Nilsson		Havuinen, Nils Tomasson	1667 - 1733	
Södra Finnskoga	Karin Pettersdotter	f 1758	1715 - 15/5 1773, Dalby, Kringsberget		Himainen, Ingeborg Andersdotter	1682 - 5/2 1747, Dalby, Kringsb.	
Nr 1. ansöktare		d 6/8 1810, Dalby, Kringsberget	Nilsdotter, Karin				
Persdotter	f 17/2 1788		10 f 1713				
Kajsa	Dalby, Kringsberget	Havuinen, Anna Mattsdotter					
f 27/9 1840		f 1759, Norge (NO)					
SF, Kringsberget							
d 12/2 1909							
SF, Nyberget	Sarvainen	Filipsson, Anders	Neuvoinen, Filip Tomasson		Neuvoinen, Tomas Filipsson	1672 - 11/11 1754, Dalby, Bjurberget	
g 30/12 1860	Tomas Andersson	f 1754	24/2 1717, Dalby - 29/4 1795, Dalby		Hytiänen, Lisbet Ersdotter	1695 - 15/1 1770, Dalby, Bjurberget	
Södra Finnskoga	f 28/9 1786	d 2/1 1818, Dalby, Bjurberget	Danielsdotter, Maria				
Nyberg	Dalby, Bjurberget	g 6/1 1786, Dalby					
Erik Henriksson	d 2/4 1832	Olsdotter, Lisbet	Andersson, Olof		Henriksson, Olof	f 1689	
f 3/9 1833, Vitsand	SF, Bjurberget	f 2/5 1753, Dalby, Kringsberget	1722, Dalby - 10/8 1769, Dalby, Bjurberg		Andersdotter, Lisbet	f 1676	
Nr 3. mor	g .. /10 1808, Dalby	d 22/7 1820, Dalby, Bjurberget	Andersdotter, Kerstin				
Tomasdotter	Havuinen	Lemoinen, Nils Karlsson					
Marit	Anna Nilsdotter	f 1747	Mattsson, Karl				
f 8/9 1812	f 1/1 1790	d 21/9 1807	f 1701, Fallet (NO)		Havuinen, Nils Tomasson	Se nr 40	
SF, Bjurberget	Dalby, Kringsberget	Häkkinen, Marit Henriksdotter	Havuinen, Annika Nilsdotter		Himainen, Ingeborg Andersdotter	Se nr 41	
d 26/5 1897	d 2/11 1856	f 1743, Östmark	14 f 1712				
SF, Kringsberget	SF, Kringsberget	d 13/12 1829, SF, Kringsberget	Persson, Henrik				
			Jönsdotter, Ingegerd				
			15				

Släktforskningens dag

Tema: Släktplatser

15 januari 2022

Under förutsättning att inget oförutsett händer med Coronapandemin, så planerar Värmlands Släktforskarförening att arrangera Släktforskningens Dag på Arkivcentrum i Karlstad.

Några lokalgrupper planerar också för aktiviteter på respektive ort.

Vi planerar för några föreläsningar, varav en handlar om Gårdsforskning. Dessutom kommer ett antal utställare att finnas i Forskarsalen.

Föreningen kommer att erbjuda försäljning vid vårt bokbord och möjlighet till släktforskarhjälp kommer att finnas.

Våra samarbetspartners Folkuniversitetet och Arkivcentrum Värmland deltar med olika aktiviteter.

Mer information kommer att finnas på hemsidan, på Facebook och via medlemsutskick om e-postadress finns angiven till föreningen.

VÄRMLANDS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Lokala program 2022

Hagfors

Släktforskarhjälp Torsdagar 13/1, 27/1
10/2, 24/2, 10/3, 24/3, 7/4.
Kl 1400-1700.

Säffle

Torsdag 13/1 digital inspirationsföreläsning och livesändning med Niklas Hertzman. Plats: Säffle Bibliotek. I samarbete med Bibliotek Värmland. Tid meddelas senare.

Lördag 15/1: Släktforskningens dag. Utställning och släktforskarhjälp. Plats: Säffle Bibliotek. Tid: 10-13. I samarbete med Säffle Bibliotek och Studieförbundet Vuxenskolan.

För övriga orter i Värmland se mer information på Värmlandsrötter

Antavla 245

Jag hörsammade er vädjan att skicka in en antavla till VärmlandsAnor. Tyvärr är den inte så fullständig, för kykböckerna går ju inte så långt tillbaka på Värmlandsnäs.

Den handlar om min farfar Fritz Eklöf.

Han var född 1876, som ett av åtta syskon, i Ekhammar, Ölseruds socken. Han kom i järnvägens tjänst i början av 1900-talet i Krylbo. Där stannade han i 20 år, varefter han kom till Uppsala som förste kontorist. 1932 blev han stationsmästare/stins i Broddbo. Han avled 1954 i Uppsala.

Ingrid Backlund
inbacklu@gmail.com

Snart nytt år – dags för medlems- avgift!

Snart så är det 2022 och det är dags att betala medlemsavgift! För medlemsavgiften får du fyra välmatade nummer av VärmlandsAnor och möjligheten att delta i våra medlemsaktiviteter.

Använd gärna det bifogade inbetalningskortet! Betalar du på annat sätt – kom alltid ihåg att ange namn och adress! Vi får varje år in anonyma inbetalningar, vilket vållar problem helt i onödan.

Upprättad för Fritz Olsson Eklöf, f 7/10 1876 i Ekhammar Ölserud (S)					ff (8) t. Ingrid Backlund. Orter i (S) län om inte annat anges	
Antavla nr 245	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Generation II Nr 4-7	Generation III Nr 8-15	Generation IV Nr 16-31	Generation V Nr 32-63		
Nr 2. far	Pettersson	Jonsson, Peter/Per	Jansson, Jon			
Johannesson	Johannes	f 19/4 1779, Ölserud, Gullsjö	1733 - 5/12 1803, Ölserud, Gullsjö			
Olof Petter		d 10/11 1833, Ölserud, Gullsjö	Pehrsdotter, Gumilla			
f 11/6 1839	f 22/11 1813	g 28/12 1802, Ölserud	8 1739 - 20/10 1794, Ölserud, Gullsjö			
Ölserud, Gullsjö	Ölserud, Gullsjö	Olofsdotter, Maja	Grim, Olof Larsson. Soldat			
d 14/5 1901	d 21/5 1885	f 14/8 1777, Ölserud, Ekhammar	1747, Botilsäter - 15/5 1811, Botilsäter			
Ölserud, Ekhammar	Ölserud, Gullsjö	d 3/6 1862, Ölserud, Gullsjö	Pehrsdotter, Margareta			Håkansson, Per 1727, Ölserud - 14/1 1800, Ölserud, Grimbråten N
g 24/6 1864	g 20/7 1834, Ölserud	4	9 1752 - 12/8 1815, Botilsäter, Ekhammar			Olofsdotter, Ingrid 1732, Ölserud - 18/11 1801, Ölserud
Botilsäter	Jonasdotter	Jonsson, Jonas	Jonsson, Jan/Jan			
Nr 1. ansökare	Kajsa	f 26/5 1763, Tveta, Åsketan	1716 - 13/4 1774, Tveta, Åsketan			
Eklöf	f 11/9 1808	d 27/11 1827, Tveta, Åsketan	10 1723 - 4/1 1789, Tveta, Åsketan			
Fritz Olsson	Tveta, Åsketan	Göransdotter, Mertha	Mårtensson, Göran			
Stins	d 5/1 1871	f 9/2 1770, Huggenäs, Svinstad	1728, Huggenäs - 6/12 1785, Huggenäs			
f 7/10 1876	Ölserud, Gullsjö	d 5/11 1824, Tveta, Åsketan	Månsdotter, Annica			Larsson, Måns
Ölserud, Ekhammar		5	11 7/12 1742, Huggenäs - 15/12 1817, Hugg			Olofsdotter, Maria 1720, Huggenäs - 1794, Huggenäs, Uggelsäter V
d 30/10 1954	Andersson	Eskilsson, Anders	Jonsson, Eskil			
Uppsala(C)	Anders	f 6/7 1754, Botilsäter, Kvaldersrud	1718 - 10/1 1773, Botilsäter, Kvaldersrud			
g 21/11 1903		d 3/12 1823, Botilsäter, Kvaldersrud	Andersdotter, Annika			
Avesta(W)	f 28/9 1811	g 26/12 1796, Huggenäs	12 1724 - 6/1 1790, Botilsäter, Kvaldersrud			
Narfström	Botilsäter, Kvaldersrud	Svensdotter, Annika	Mårtensson, Sven			
Carolina	d 15/2 1902	f 12/9 1771, Huggenäs, Svinstad	1731 - 7/4 1796, Huggenäs, Svinstad			
f 16/12 1878, Ludvika(W)	Botilsäter, Övergården	d 23/4 1837, Botilsäter, Kvaldersrud	Eriksdotter, Ingjerd			
Nr 3. mor	g 27/3 1837, Botilsäter	6	13 1735, Bro - 18/8 1792, Huggenäs, Svinstad			
Andersdotter	Olofsdotter	Andersson, Olof	Andersson, Anders. Hemmansägare			Ersson, Anders 1723 - 23/2 1787, Botilsäter, Bammerud
Anna	Maja-Lisa	f 2/2 1795, Botilsäter, Bammerud	13/10 1764, Botilsäter - 3/3 1800, Botilsäter			Johansdotter, Catharina 1710 1723, Botilsäter - 13/7 1797, Botils.
f 18/3 1840	f 29/7 1818	d 9/3 1878, Botilsäter, Bammerud	Olofsdotter, Britta Maria			Halfvardsson, Olof 27/12 1735, Botilsäter - 2/3 1794, Botilsäter
Botilsäter, Kvaldersrud	Botilsäter, Finnestad	g 1817	14 21/2 1776, Botilsäter - 28/4 1856, Botilsäter			Hemmingsdotter, Kerstin 24/8 1740, Botilsäter - 10/12 1826, Botils.
d 27/2 1915	d 17/5 1893	Svensdotter, Stina Maria	Olofsson, Sven			Halfvardsson, Olof Se nr 58
Ölserud, Ekhammar	Botilsäter, Övergården	f 8/8 1800, Botilsäter, Finnestad	25/8 1770, Botilsäter - 15/2 1818, Botilsäter			Hemmingsdotter, Kerstin Se nr 59
		d 5/8 1866, Botilsäter, Bammerud	Andersdotter, Stina			Tobiasson, Anders 1733, Södra Ny - 8/6 1818, S Ny, Gummarsrud S
		7	15 23/1 1767, S Ny - 12/7 1816, Botilsäter			Andersdotter, Margareta 12/12 1739, Södra Ny - 8/10 1822, S Ny

Kallelse till årsmöte 2022

Lördagen den 19 februari 2022 klockan 13.00 håller Värmlands Släktforskarförening (873201-6897) årsmöte. Årsmötet genomförs som ett så kallat hybridmöte. Man kan alltså välja att vara på plats på Arkivcentrum eller delta digitalt via Zoom. De som önskar delta digitalt anmäler sig mellan 2022-02-01 – 2022-02-09 genom att skicka ett mejl till ordforande@varmlandsrotter.se Se mer information på annan plats i denna tidning. I god tid inför årsmötet får de som anmält sig instruktioner om hur man ansluter, samt hur man ställer frågor, röstar mm. För att delta på plats på Arkivcentrum krävs ingen föransmälan.

Föreslagen dagordning

- 1 Årsmötet öppnas
- 2 Fråga om årsmötet anses stadgeenligt utlyst
- 3 Fastställande av röstlängd
- 4 Godkännande av dagordning
- 5 Val av mötesordförande
- 6 Val av mötessekreterare
- 7 Val av justerare tillika rösträknare
- 8 Styrelsens verksamhetsberättelse och räkenskaper
- 9 Revisionsberättelse
- 10 Fråga om styrelsens ansvarsfrihet
- 11 Motioner och förslag till årsmötet
- 12 Verksamhetsinriktning för 2022
- 13 Medlemsavgift för 2023
- 14 Budget för 2022
- 15 Val av ordinarie styrelseledamöter för 2022 och 2023. I tur att avgå är Berith Hemmingberg, Lars Wahlmark, Monika Becker, Tomas Andersson
- 16 Val av revisorer och revisorsersättare för 2022
- 17 Val av redaktör för VärmlandsAnor för 2022
- 18 Val av redaktör för VärmlandsRötter för 2022
- 19 Val av moderator för sociala medier för 2022
- 20 Val av valberedning för 2022
- 21 Övriga frågor
- 22 Årsmötet avslutas

Efter årsmötet bjuds deltagarna på Arkivcentrum på smörgåstårta i Almqvistsalen.

Välkomna!